Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

RAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען — היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 225 | Łódź, Sroda 25 września 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז מיטוואך כ אלול תרפ"ט | № 225

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 34-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 34-71

„פערטרייבט זיי! פערטיליגט זיי!"

אונאויפהערליכע אנטי-יודישע העצע פון די אראבער

ירושלים, 24. (יט"א טעלעגראפיש).

די אראבישע צייטונגען הערען נישט אויף צו פיהרען א העצע נעגען די יודען. איין אראבישע צייטונג האט אפגעדרוקט א הימן, אין וועלכען די אראבער ווערען גערופען צו שעכטען די יודען: „פערטרייבט זיי! פערטיליגט זיי!" — אזוי ווערט געזאגט אין דעם הימן.

א מיליאן מיט 100 טויזענד זל. פאר די געליטענע אין א"י

האט שוין ארויסגעשיקט דער ווארשאווער הילפס-קאמיטעט

ווארשא, 24. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

דער צענטראלער הילפס-קאמיטעט פאר די געליטענע יודען אין א"י האט ביז איצט ארויסגעשיקט קיין א"י 1.100.000 זל. דאס געלד איז געזאמעלט געווארען אין פוילען און אין גאליציען. בלויז די ווארשאווער קהלה האט געזאמעלט 570 טויזענד זלאטים.

בעראטונג פון מוזולמענישע גייסטליכע

וועגען קאמף געגען די יודען

ירושלים, 24. (יט"א טעלעגראפיש).

א גרופע מוזולמענישע כלל-טוער האבען זיך געווענדעט צום הויפט-מופטי מיט א פארשלאג צונויפצורופען א גרויסע בעראטונג פון מוזולמענישע גייסטליכע, כדי צו בעטראכטען די שריט, וואס זאלען ווייטער אנגענומען ווערען אין קאמף געגען די יודען.

נתן שטרויס ארדענט איין א יתומים-הויז אין א"י פאר 100 קינדער

ירושלים, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

אינ'ם געזונדהייטס-היים פון נתן שטרויס געפינען זיך 1700 פלטים, וואס ווערען בעשפייזט. בקרוב ווערט איינגעארדענט א היים פאר 100 קינדער. אינ'ם היים וועלען אריינגענומען ווערען הויפט-זעכליך יתומים, וואס זייערע עלטערן זענען אומגעקומען בעת די לעצטע געשעהענישען.

די לויה פון לואי מארשאל אין ניו-יארק

ניו-יארק, 24. (יט"א טעלעגראפיש).

דער קערפער פון לואי מארשאל איז נעכטען פארנאכט געבראכט געווארען קיין ניו-יארק. דער קערפער איז אפגעווארט געווארען אין האפען דורך א גרויסער צאהל אנגעזעהענע פערזענליכקייטען אין אמעריקא, און א קאלאסאלער מענשען-מאסע. דעם ארון מיט'ן קערפער האט מען אפגעפיהרט אין עמאנועל-טעמפעל.

די לויה קומט פאר היינט (דינסטאג).

ווארשא, 24. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

צוליב דער לויה פון לואי מארשאל וואס איז היינט פארגעקומען זענען היינט געווען געשלאסען אלע אינסטיטוציעס וואס לואי מארשאל האט געהאט א שייכות מיט זייער טעטיגקייט. אויף איינע פון זיי זענען ארויסגעהאנגען געווארען שווארצע פעהנער.

אראבישע הילפס-אקציע

דמשק, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די היגע אראבער, וואס האבען איינגעארדענט מיטגעפיהל-דעמאנסטראציעס פאר די אראבער אין א"י האבען איינגעארדענט א זאמלונג פאר די געליטענע אראבער אין א"י. די זאמלונג האט געגעבען 1 (איין) פונט שטערלינג!...

50 טויזענד דאלאר

גיט פרוי ווארבורג פאר א"י

ירושלים, 24. (יט"א טעלעגראפיש). די פרוי פון פעליקס ווארבורג האט געשפענדעט 50 טויזענד דאלאר אויף צוועקען פון ערציהונג אין ארץ-ישראל.

גרויזאמער אנפאל פון אראבער אויף א קינדער-קאלאניע

דער שומר דער'הרג'עט

ירושלים, 24. (יט"א טעלעגראפיש)

אין דער נאכט פון מאנטאג אויף דינסטאג איז א גרופע אראבער בעפאלען די קינדער-קאלאניע „כפר ילדים". די אנפאלער האבען דערהרגעט דעם שומר און אוועקגעפיהרט עטליכע מויל-אייזלען. הילף איז אנגעקומען צו-שפעט און די מערדער איז נישט געלונגען צו כאפען. די קאלאניע איז איצט שטארק בעוואכט.

לאנדאן, 24. (א.ט.א.)

פון פאלעסטינא טיילט מען מיט וועגען נייע אנפאלען פון די בעדואינער. נעכטען האט זיך א-אין דער קאלאניע כפר ילדים אריינגעריסען א באנדע בעוואפענטע בעדואינער. זיי האבען איבערגעריסען די טעלעפאן-פערבינדונג מיט דער שטאט און אונטערגעצינדען די דארטיגע שולע, 35 שול-קינדער זענען דערמארדעט געווארען. דאס גאנצע פיה איז אוועקגעפיהרט געווארען.

די ארויסגערופענע ענגלישע מיליטער-אפטיילונג איז שוין אנגעקומען צו-שפעט, ווען די בעדואינער זענען זיך שוין צולאפען.

די יודישע קהלה און חברון האט בעשלאסען צו פאדערען פון דער ענגלישער רעגירונג ענטשעדיגונג פון איין מיליאן פונט פאר די ערמארדעטע שילער. די שילער זענען בעשטאנען מייסטענס פון אוקראינער יתומים.

ירושלים, 24. (יט"א טעלעגראפיש).

דער שומר וואס איז דערמארדעט געווארען אין כפר ילדים האט געהייסען שלמה סאנדלער, ער שטאמט פון טבריה.

לעכער מאשינאווע

ווערען אנגענומען אויסצונייהען צו ביליגע פרייזען

ביי ג. נארדמאן

29 צעגעלניאנא 29

צו דער פערלאבונג פון ה'

עליאש זילבערשאץ

מיט פרל. קארלא פלאפלאווסקא

ווינשען פיל גליק און עוויגעס צופרידענהייט

סאלאמאן הערצבערג און פרוי

דירעקטאר פון קינא-טעאטער „סירענא" אין לאדז

דאנקזאגונג.

דעם הארציגסטען דאנק דריקען מיר אויס דעם ה'

Dr. IWASZKIEWICZ

Narutowicza 30

פאר זיין אויסקורירען אונזערע ליבע קינדער און מיר ווינשען איהם ערפאלג אין זיין ווייטערדיגער ארבייט אויף דעם געביט.

פאמיליע שאפשא.

9672

ימים נוראים

אין צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד

אין לאדז, פאלודניאווא 4

מיר טיילען מיט, אז אזוי ווי אלע יאהר ווערט אויך היי-יאהר געדאווענט ווערען אין צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4 מיט'ן אנטייל פון

בעריהמטע חזנים

פלעצער צו צוגענגליכע פרייזען ווערען שוין פערקויפט אין קאנצעלאריע פון פערבאנד טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 6 ביז 9 אוו.

די פערוואלטונג.

י. ס. ד. א. פ. „פועלי-ציון" לאדזשער ארגאניזאציע.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

שבת, דעם 28-טן סעפט. ד. י., פינקטליך 10 אזייגער פרי קומט פאר

א קאלעקטיווע פארלעזונג

א.ד.ט. דער שדים-טאנץ פון „בונד" און „רויטע" ארום די בלוטיקע געשעהענישן אין פאלעסטינע.

רעפערירן וועלן די חברים: ראטמאן נ. בוקסבוים, יוסף ראזן (ווארשע), בראנד, סטאלארסקי.

6996

בילעטן צום פרייז פון 40 גר. ביז 75 גר. שוין צו באקומען אין דער געזעלש. אוונט קורסען (זגערזשער 17), פרייטאג נאכמ. און שבת פרי-ביי דער קאסע פון פילהארמאניע. דער לאדזשער „פועלי-ציון" קאמיטעט.

ביי דער שולע „יבנה" צעגעלניאנא 75, טעלעפאן 34-13

עקזיסטירט א מוסטערהאפטע

פרעבעל-שולע—גן-ילדים

וועלכע געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון א געניטער א"י'דיגער פרעבעליסטין און ווערט געפיהרט לויט דעם סיסטעם פון פראפעסאר מאנטעסאָרי.

איינשרייבונגען אין גן-ילדים ווי אויך אין דער שולע, ווערען אנגענומען נאך ביז צום 30-טען ד. ח.

די למודים הויבען זיך אן דעם 1-טען אקטאבער.

די קאנצעלאריע איז טעטיג פון 9—2 און פון 5—6 נאכמיטאג.

דער פרייז אין די פרעבעל-שולע — 12 זל. מאנאטליך.

בייליד

דעם טיפסטן ביילייד דריקען איך אויס מיין שוואגער און קינדער צוליב'ן טויט פון זיין ליבע פרוי

אסתר מילגרוים נ"ע

שלמה מיכאלאוויטש

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ברודער, שוואגער און שוועגערין צוליב'ן טויט פון זייער טאכטער

רויזע נ"ע

יחיאל און גאלדע פלום

אלעקסאנדער, 23/9 1929.

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פרוי

א. שמאראגד, שמואל זיינוועל און שלמה גאלדבערג

צוליב'ן טויט פון זייער פאטער

נ.ע. אברהם יוסף

וואלף נייהויז און פאמיליע

גרויסע באהן-קאטאסטראפע אין רוסלאנד

40 מענשען דער'הרג'עט, 60 פערזאן פערוואונדעט

בערלין, 24 (צ.ט.א.) דעם „לאקאל אנצייגער" טעלעגראפירט מען פון מאסקווע, אז ביי זליוקע נעבען וויאטקא, איז פארגעקומען א באהן-קאטאסטראפע. א פערזאנען-צוג, וואס איז געגאנגען קיין מאסקווע, איז אין פולען גאנג אראפ פון די רעלסען. 40 פערזאן זענען דער־הרג'עט אויפ'ן ארט, 60 פערזאן זענען שווער פערוואונדעט געווארען. 14 וואגאנען זענען צושמעטערט געווארען. צווישען די דער'הרג'עטע און פערוואונדעטע פאסאזשירען זענען נישטא קיין אויסלענדער.

שולדיג זענען לארד מעלטשעט און פראפ. איינשטיין!

ירושלים, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער הויפט-מופטי האט זיך געווענדעט מיט א בריף צום קארעספאנדענט פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור. דער מופטי ווארפט ארויף די שולד אין די א"י-געשעהענישען אויף... לארד מעלטשעט און פראפ. אלבערט איינשטיין. זייער שולד בע־שטעהט אין דעם, וואס זיי זאלען זיך ביי פערשי־דענע געלעגענהייט האבען אויסגעדרוקט, אז די יודען וועלען אין ארץ-ישראל צוריק אויפבויען דעם בית-המקדש, און דאס האט אזוי אויפגערעגט די אראבער.

פרעסע-קאנפערענץ וועגען א"י אין לאנדאן

לאנדאן, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע האט היינט צונויפגערופען א גרויסע פרעסע-קאנ־פערענץ. פראפ. בראדעצקי האט רעפערירט פאר די זשורנאליסטען די לאגע אין דער ציוניסטישער בעוועגונג און האט דערביי שארף אנגעגריפען די רעוויזיאניסטען.

50 חלוצים פון רוסלאנד קיין ארץ-ישראל

מאסקווא, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש). פון מאסקווע זענען אפגעפאהרען קיין אדעס 50 חלוצים, פון אדעס פאהרען די חלוצים מיט דער שיף קיין ארץ-ישראל.

רוטענבערג ארבייט

ירושלים, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די ארבייטען ביי דער רוטענבערג-קאנצעסיע קומען פאר איינגאנצען נארמאל. עס ווערט איצט פער־לעגט א קאבעל צווישען תל-אביב און חדרה.

אויספארשונגס-קאמיסיע פאהרט אפ אנהויב אקטאבער

לאנדאן, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש). די פארלאמענטארישע קאמיסיע, וואס דארף אויס־פארשען די געשעהענישען אין ארץ-ישראל האט זיך ביז איצט בעשעפטיגט בלויז מיט פראגען פון פראצעדור און קאמפעטענצען פון דער קאמיסיע. קיין פאליטישע פראגען האט די קאמיסיע ביז איצט נישט בעהאנדעלט. די קאמיסיע פאהרט אפ קיין ארץ-ישראל דעם 3-טען אקטאבער.

נאך אלץ נישט זיכער

ירושלים, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש) פיל אנטלאפענע פון די פאגראמירטע ערטער האבען מורא זיך אומצוקעהרען א היים, ווייל זיי שרעקען זיך פאר זייער לעבען. בעזונדערס האבען מורא א היימצוגעהען די איינוואוינער פון די תימנ'ער קווארטאלען.

לעאנארד שטיין אפגעפאהרען קיין ארץ-ישראל

לאנדאן, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש). דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער ציוניסטישער ארגא־ניזאציע לעאנארד שטיין איז אפגעפאהרען קיין ארץ-ישראל, וואו ער וועט מיטארבייטען ביי דער אויספארשונג וועגען די בלוטיגע געשעהענישען.

די הילפס-אקציע פון איטאליעני־שען יודענטום

לטובת די געליטענע אין א"י געשעהענישען

רוים. (יט"א). די א"י-ישראל געשעהענישען האבען געפונען א שטארקען אפקלאנג ביים אי־טאליענישען יודענטום. אין אלע שולען זענען געמאכט געווארען הזכרות נאך די געפאלענע אין ארץ ישראל. לטובת דעם הילפס-פאנד פאר די גע־ליטענע פון די א"י-געשעהענישען איז געזאמעלט געווארען 3000 פונט.

א נייע יודישע טאג-צייטונג אין פאריז

פאריז. (יט"א). אין גיכען הויבט אן אין פאריז צו ערשיינען א נייע טעגליכע צייטונג אין יודיש א. נ. „פאריזער טאג". די צייטונג וועט רעדאגירען דער בעקאנטער פובליציסט וולאדימיר גראסמאן.

מיט תהילים און תעניתים

יודישע קאלאניסטען אין ווייסרוסלאנד זענען זעהר פרום

מאסקווע (י.ט א.) פון מינסק ווערט מיטגע־טיילט, אז נישט געקוקט אויף דער שארפער אנטי-רעליגיעזער קאמפאניע מצד די יודישע קאמוניסטען, זענען די יודישע קאלאניסטען אין ווייס-רוסלאנד זעהר פרום. די קאלאניסטען געהען נישט ארויס אויף די פעלדער ארבייטען, איידער זיי האבען געדאוונט, שבת מעלקען זייערע פרויען נישט די בהמות.

תהילים און תעניתים זענען א גאנץ אפטע זאך אין די יודישע קאלאניעס, ווערט איבערגע־געבען אין בעריכט, — אזוי שנעל ווי עס געהט נישט קיין רעגען אין דער צייט, הויבען די יודישע קאלאניסטען אן צו זאגען תהילים, זומער, ווען עס איז געווען א טרוקעניש אויף די פעל־דער, האבען איינינע יודישע קאלאניעס ערקלערט א תענית.

לובלין אהן ברויט

לובלין, 24. (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט). רא האבען פערשטרייקט אלע בע־קער־געזעלען: מייסטענטיילס יודישע. זיי פארערן א הוספה פון 8 ביז 62 זל. א וואך און צו א הוספה פון 8 ביז 62 זל. א וואך און צו צווי קילא ברויט טעגליך. דער שטאט דראהט צו בלי־בען אהן ברויט.

אונטערגאנג פון פיל יודישע קהלות אין בעהמען

פראג. (יט"א). די צייטשריפט „זשידאווסקע ספראווי" האט פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל גע־ווידמעט דעם צופאלונגס פראצעס, וואס האט ארומגעכאפט די יודישע קהלות אין בעהמען. די צייטונג רעכענט אויס 24 יודישע קהלות, וואס זענען אונטערגעגאנגען אין משך פון לעצטען יאהר הויפטזעכליך צוליב דער אויסוואנדערונג פון דער דארפישער יודישער בעפעלקערונג אין די גרעסע־רע שטעדט. אין דער צאהל געפינען זיך א ריי פריהער בליהענדע קהלות, וואס האבען געשפילט א וויכטיגע ראל אין יודישען לעבען.

א יודיש מיידעל פון אמעריקא אנגאזשירט אלס פילם-ארטיס־טין אין ראטען-רוסלאנד

מאסקווע (י. ט. א) עטל לייאנט, א יודיש מיידעל פון ניו-יארק, איז די ערשטע אויסלענ־דישע ארטיסטין, וואס די סאוויעטען האבען איינ־געלאדען צו שפילען ביי זיי אין קינא.

די סאוויעטישע פירמע „סאווקינא" האט אונטערגעשריבען מיט פרל. לייאנט א קאנטראקט די זאל אויפטרעטען אין א רייה סאוויעטישע פילמען. דער קאנטראקט איז גילטיג אויף א יאהר צייט.

מ'שפילט שוין אין פוסבאל

ירושלים, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אויף וויפיל די לאגע אין ארץ-ישראל איז שוין אריין אין א נארמאלען גאנג, בעווייזט דער פאקט, וואס עס זענען שוין דא־ט פארגעקומען עטליכע גרויסע פוסבאל-מעטשען. איין מעטש האט געוואונען א יודישע מאנשאפט, א אנדערע — אנ'ענגלישע.

פראפ. וויצמאן ביי מאקדאנאלד'ן

וואס פערלאנגט דער פרעזידענט פון דער ציון. ארגאניזאציע

לאנדאן, 24. (יט"א), נעכטען האט דער ענגלישער פרעמיער מאקדאנאלד אויפגענומען א לענגערע קאנפערענץ דעם פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, פראפ. וויצמאן.

פראפ. וויצמאן האט פארגעשטעלט פאר'ן פרע־מיער די הויפט־פאסטולאטען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

לאנדאן, 24 (ספ. טעל.) דער פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, פראפ. חיים וויצמאן, האט נעכטען איבערגעגעבען דעם ענגלי־שען פרעמיער מאקדאנאלד א מעמאריאל וועגען די אונרוהען אין ארץ־ישראל. אין דאזיגען מעמאריאל ווערט געפאדערט פון דער ענגלישער רעגירונג:

1) אנצונעהמען תיכף געהעריגע שריט, וואס זאלען גאראנטירען די זיכערהייט פון לעבען און אייגענטום פון די יודען אין ארץ־ישראל.

2) א פולשטענדיגע רעארגאניזאציע פון פא־ליציי־וועזען אין גאנצען לאנד, ווי אויך פון די פער־טיידיגונגס־קרעפטען אין עבר־הירדן.

3) א בריטערער אנטייל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דער פאליציי און אין מיליטער.

צום שלוס ווערט געפאדערט, אז ענגלאנד, אלס מאנדאטער־מאכט זאל זארגען פאר דער ווירט־שאפטליכער ענטוויקלונג פון ארץ־ישראל, פערגרע־סערען די יודישע איינוואנדערונג און פערשטארקען די קאלאניזאציע. דאס אלץ זאל געטון ווערען אויפן יסוד פון די התחייבות'ן, וואס ענגלאנד האט אויף זיך גענומען לגבי די יודען.

אונרוהען אין כינא

15,000 דאלאר פאר'ן קאפ פון א גענעראל

פעקין, 24 (א.ט.או.) דאס אויבערשטע גע־ריכט פון דער כינעזישער רעפובליק האט ארויס־געלאזט א פערפאלגונגס - בריף געגען דעם פיהר־רער פון'ם אויפשטאנד אין דער פראווינץ הופע, גענעראל טשאנג פאקווע, פאר זיין קאפ ווערט געגעבען א בעלוינונג פון 15.000 דאלאר. טשאנג פאקווע איז אונטער די אויגען פער'משפט געווא־רען פאר מלוכה־פערראט צום טויט. די גענעראלען וואס האבען אונטערשטיצט טשאנג־פאקווע אין זיין קאמף געגען דער נאנקין־רעגירונג זענען דעגראד־דירט געווארען און אויסגעשלאסען געווארען פון דער כינעזישער ארמיי.

אונרוהען זאלען האבען אויסגעבראכען אויך אין כינעזישען טורקעסטאן, וואו די אויפשטענדיגע האבען געפרובט בעזעצען די שטאט קאשגאר. דאס נאנקינער מיליטער האט דעם אויפשטאנד אונ־טערדריקט.

אולטימאטום צו כינא

לאנדאן, 24 (א.ט.או.) לויט יאפאנישע בע־ריכטען פון מוקדען האט די סאוויעט־רעגירונג מיט־געטיילט, אז אויב כינא וועט נישט אויספילען די פערלאנגען פון די סאוויעטען, וועט דאס סאוויעטישע מיליטער בעזעצען די מזרח־כינעזישע אייזענבאהן.

כינא פירט-איין מיליטער-צוואנג

לאנדאן, 24 ספ. טעל.) קיין שאנכאי איז נעכטען אנגעקומען א נייער מיליטערישער ראט־געבער פון דער נאנקינער רעגירונג, דאס איז א נאכפאלגער פון דעם פערשטארבענעם אויף טיפוס פילדמארשאל בויער. דער נייער ראטגעבער איז א בייערישער פאלקאווניק קריבעל, וואס האט אין דייטש־לאנד געשפילט א אנגעזעהענע ראלע, בפרט אין יאהר 1918, ווען ער האט ארגאניזירט א מיליטערי־שע אקציע געגען ערצבערגערן, ווייל ער האט מסכים געווען אפצוגעבען דאנציג פאר פוילען.

אין יאהר 1919 האט קריבעל דערדריקט דעם קאמוניסטישען אויפשטאנד אין מינכען, בעת וואס ער האט ארויסגעוויזען א געוואלדיגע אכזריות. אין יאהר 1920 איז ער אונטער די אויגען פערמשפט געווארען צום טויט. ער האט ארגאניזירט די בייערישע „איינוואהנער־וועהר", וועלכע איז שפעטער פונאנדערגעלאזט געווארען אויף דער פאדערונג פון די פראנצויזען.

קריבעל דער „ריטער פון אייזען און בלוט" האט איצט אלס אויפגאבע צו ארגאניזירען דעם צוואנג מיליטער־דינסט אין כינא.

אויב 1 פראצ. פון דער כינעזישער בעפעלקע־רונג זאל גענומען ווערען אין מיליטער, וועט זיך שאַ־פען אנ'ארמיי פון 4 מיליאן.

קאמפען אויף דער גרעניץ

רינע, 24. (אטע). פון מאסקווע איז מען מודיע, אז אויף דער סאוויעטיש־כינעזישער גרעניץ אין ראיאן פון פאגראניטשנאיא איז געקומען צו א בלוטיגען צוזאמענשטויס צווישען סאוויעטישען מי־ליטער און די כינעזער. דאס סאוויעטישע מיליטער האט זיך צוריקגעצויגען אויף עטליכע קילאמעטער.

ביי בלאגאוויעשטשענסק האט זיך בעוויזען א אפטיילונג כונכוזען אונטער דער אנפיהרונג פון געוו. צארישע אפיצירען. עטליכע קאמוניסטען זענען דער־שאסען געווארען. אין שאנכאי האט מען דערשא־סען 4 קאמוניסטען.

אין דער געגענד פון כארגא אפערירט א ווייס־גווארדייאישער פאלק א. נ. „פאלק צו קעמפען גע־געם דעם מאסקווער אינטערנאציאנאל".

דרייבונד דייטשלאנד-פראנקרייך-בעלגיע

אין די אונטערהאנדלונגען האט אנטיילגענומען אויך דער אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאן

די פערשטענדיגונג האט געזאלט געשעהן אויפ'ן חשבון פון פוילען

פאריז, 24 (ספ. טעל.) א גרויסע אויפרע־גונג האבען דא ארויסגערופען די רעוועלאציעס אין דער „נאציאנאל־ליבעראל־קארעספאנדענץ" — (שטרעזעמאנס ארגאן) וועגען די פערהאנדלונגען, וואס האבען געזאלט פארקומען צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך וועגען שליסען א דייטש־פראנצויזי־שען מיליטער־בונד. אלס איינער פון די בעדינגונגען פון דעם מיליטערישען בונד זאל האבען אויך געווען דער פונקט וועגען אומקעהרען דייטשלאנד דעם דאנ־ציגער קארידאר.

מצד פראנקרייך זאל די אונטערהאנדלונגען האבען אנטיילגענומען דער פיהרער פון דער פראנ־צויזישער פארלאמענט־מעהרהייט פאול רענא, וועל־כער געפינט זיך איצט אין אמעריקא און מען קאן דעריבער נאך נישט פעסטשטעלען, צי די דייטשע רעוועלאציעס שטימען מיט דער ווירקליכקייט.

די רעוועלאציעס האבען ארויסגערופען א גרוי־סען שטורם אין דער גאנצער פראנצויזישער פרעסע.

בערלין, 24 (ספ. טעל.) די דייטש־פראנ־צויזישע אונטערהאנדלונגען וועגען א ווירטשאפטלי־כען, דיפלאמאטישען און מיליטערישען בונד האבען זיך געזאלט שטיצען אויף א גענוי אויסגעארבייטען פלאן, וואס האט פארגעזעהען א דריי־בונד פון פראנקרייך, בעלגיען, דייטשלאנד, וועמענס ארמייען זאלען אונטערליגען א בשותפות'דיגער אנפיהרונג פון א פראנצויזישען גענעראל.

די צאהל פון דער דייטשער ארמיי אין בעצוג צו דער פראנצויזישער זאל לויט דעם דערמאהנ־טען פלאן רעגולירט ווערען אויף 3:5 לטובת פראנק־רייך. פוילען זאל אויך אריינגענומען ווערען אין דעם דייטש־פראנצויזיש־בעלגישען בונד מיט א בעדינגונג אבער, ז' זאל אפגעבען דייטשלאנד דעם דאנציגער קארידאר און אויך מאכען געוויסע ווירטשאפטליכע קאנצעסיעס לטובת דייטשלאנד.

בערלין, 24 (ספ. טעל.) ארנאלד רעכבערג טרעט ארויס מיט נייע רעוועלאציעס, אז בעת דער פראנצויזישער רעפובליק רענא איז אין פריהלינגס־צייט געוועזען אין בערלין, האט ער פערענדיגט די אונטער־האנדלונגען וועגען דעם דריי־בונד, בעוואוסט אויך מיניסטער שטרעזעמאן.

בערלין, 24 (ספ. טעל.) בעת זיין אנוועזענ־הייט אין בערלין האט רעפ. רענא דורך דער פער־מיטלונג פון רעכבערג און גענעראל פאן לעבע זיך קאמוניקירט מיט פערטרעטער פון אלע פאליטישע גרופירונגען, האלטענדיג, אז דאס פראבלעם פון אזא פערשטענדיגונג געהט ארויס פון די קאמפעטענצען פון איין פארטיי.

ענדערונגען אין דער ווירטשאפטס-פאליטיק

דער פינאנץ־מיניסטער מאטושעווסקי האט פער־עפענטליכט אנ׳ערקלערונג וועגען בודזשעט אויפ־קומענדיגען יאהר. די דאזיגע ערקלערונג קאן נישט בעפרידיגען די געזעלשאפט, ווייל זי ענט־האלט אין זיך אנאנזאג, אז אויך אויף ווייטער וועט געפיהרט ווערען דאס פיזאיצטיגע פיסקאלישע סיסטעם. עס ווייזט זיך ארויס, אז די הבטחות פון רעפארמירען די שטייערען בעהאנדעלט די רעגירונג גופא נישט ערנסט און, אז אט די הבטחות האבען נאר דעם ציל צו בערוהיגען די געזעלשאפט.

דער מיניסטער רעכענט זיך אפילו מיט דעם, אז די הכנסות פון צאל וועלען בגרייטענר זיך פערקלענערען, דערפון איז נעררונגען, אז אלע אנדערע איינקונפטען מוזען פערגרעסערט ווערען. וועגען דעם, אז די מלוכה־אונטערנעהמונגען און די מאנאפאלען זאלען געבען אנ׳עודף איז נישטא, וואס צו טראכטען, ווייל די הכנסות פון זיי זענען נאך אלין מינימאלע און פערהעלטעניש צום קאלא־סאלען פערמעגען, וואס זיי רעפרעזענטירען און צו די אונגעהויערע אויסגאבען, וואס זענען אויף זיי געמאכט געווארען אין משך פון די לעצטע דריי יאהר. אין יאהר 1928/29 האט די הכנסה פון די אונטערנעהמונגען בעטראפען ס״ה 3 מיט א האלב פראצענט פון די אלגעמיינע בודזשעט־הכנסות. מ׳קאן אויך נישט ערווארטען, אז ס׳זאלען זיך פער־גרעסערען די איינקונפטען פון די מאנאפאלען, ווייל מ׳קאן זיי דאך נישט ארויפשרויפען ווילקירליך אזוי ווי מ׳טוט דאס מיט די דירעקטע שטייערען, נאר זיי זענען אפהענגיג פון דער ווירטשאפטליכער קאניונקטור. א פאקט איז, אז אין 1־טען קווארטאל פון ל. י. איז די הכנסה פון די מאנאפאלען געווען קלענער פון דער פרעלימינירטער און אויב די קאנ־יונקטור וועט זיך נישט פערבעסערען — אויף וואס ס׳איז דערווייל קיין אויסזיכטען נישטא — וועט די הכנסה אויך פון דאזיגען קוואל נישט זיין קיין גינסטיגע. די איינקונפט פון די באהנען דארף זיך אפילו פערגרעסערען אויף 100 מיליאן זל., אבער דאס וועט זיין אויף חשבון פון דער טאריף־העכע־רונג, וואס די געזעלשאפט וועט אויפנעהמען אלס צוגאב־לאסט. די אונטערשטע שורה איז, אז דער הויפט־קאפיטאל, פון וועלכען די רעגירונג וועט רעקען דעם מאנגעל אין איינקונפט פון צאל און מאנאפא־לען, וועלען זיין שטייערען, קודם כל די דירעקטע שטייערען.

יעדעם יאהר האט די רעגירונג אריינגעלעגט עטליכע הונדערט מיליאן, וואס זענען געבליבען פון בודזשעט־עודף, אין די מלוכה־אונטערנעהמונ־גען אנשטאט צו פערקלענערען די שטייערען און מעגליך מאכען דאדורך דער געזעלשאפט א מעהר אינטענסיווע קאפיטאליזאציע, ווידער די בעדערפע־נישען פון די מלוכה־אונטערנעהמונגען, אויף וויפיל זיי זענען געווען פאקטיש דרינגענדע, בעפרידי־גען מ׳ט דער הילף פון אויסלענדישע קאפיטאלען מ׳קאן זיך אפילו נישט פעררופען דערויף, אז דער אויסלענדישער קאפיטאל יאגט זיך נישט צו אונז, ווייל מיר ווייסען דאך וועגען פיל אפערטען אויף באהן־בויען, אויף דירות־בוי א. אז. וו., אפערטען, וועלכע זענען אפגעווארפען געווארען צוליב אומפער־שטענדליכע סיבות.

די הויפט־סיבה פון דער איצטיגער אומגינסטי־גער ווירטשאפטליכער קאניונקטור ליגט מאקע דער־ין, וואס אלע איבערפלוסען פון קאפיטאל, וואס די שטייער־שרויף האט ארויסגעדריקט פון דער געזעלשאפט, זענען געבליבען אין בעוועגונג און אין אינ־וועסטיציעס, און דעריבער איז אזוי פערשמעלערט געווארען דער אומזאץ־קאפיטאל, אז דאס ווירט־שאפטליכע לעבען האט זיך געמוזט שאפען אנ׳ערד־זאץ אין דער פארם פון א צו גרויסען וועקסעל־אומלויף. די דאזיגע פיקציע האט געמוזט צוזאמענ־ברעכען, און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די קאנסומציע־קראפט פון דער בע־פעלקערונג איז שטארק פערקלענערט געווארען און אלס קאנסעקווענץ דערפון איז די איצט אונגעהויערע גרויסע צאהל פון פראטעסטירטע וועקסלען.

צום בעדויערען האט די רעגירונג נישט נאר נישט בדעה איינצורייסען מיט דעם דאזיגען סיסטעם, נאר פערקעהרט, עס ווערט אנגעזאגט, אז די הוצאות אויף די מלוכה־אונטערנעהמונגען וועלען נאך פער־גרעסערט ווערען.

איבערצייגען די רעגירונג אין דער נויטווענדיג־קייט צו ענדערען די דאזיגע פאליטיק און בכלל צו פערווארפען דעם צו שטארקען עטאטיזם וואלט נעקאנט די אנגעקינדיגטע בעראטונג מיט די פאר־שטעהער פון ווירטשאפטליכען לעבען, אויב די רע־גירונג וועט זיך זאכליך בעציהען צו זייער מיינונג.

נ. ד.

די בלוטיגע טעג אין ארץ־ישראל

אויספיהרליכער בעריכט וועגען די געשעהענישען

עטרות

צווישען די שטיינערנע בערג ארום ירושלים ליגט דער קליינער נייער יודישער ישוב עטרות. שוין פרייטאג, דעם 23־טען אויגוסט, מיט׳ן אנ־פאנג פון די אנפאלען אין ירושלים, האט שוין עטרות דערשפירט אז זי געפינט זיך אין קלעם: ירושלים איז אפגעריסען און בעפאלען און ארום עטרות בושעווען מחנות אויפגעהעצטע אראבער. דער אויטאמאביל וועלכער פיהרט די מילך פון קאָלאניע אין ירושלים איז אויפ׳ן וועג פערהאלטען געווארען, אבער די צוויי ענגלישע פאליציסטען וועלכע זענען מיטגעפאהרען אין אויטאָבוס, האט זיך איינגעגע־בען דורכצורייסען דעם וועג און קומען אין ירושלים. אין דער זעלבער צייט איז עטרות בעפאלען געווארען פון דער זייט פון רמאלה און דריי הייזער זענען צו־רויבט געווארען. איינער א חבר פון עטרות איז אויפ׳ן שטאל, ערשט אנ׳אראבער איז אויפגע־שפרונגען און מיט׳ן געשריי „איטבח אל יהוד“ — „קוילעט די יודען“ — האט ער זיך געווארפען אויפ׳ן חבר מיט׳ן מעסער אין האנט. דער חבר האט זיך נישט פערלוירען, ארויסגעכאפט דעם רעוואלווער און דערשאסען דעם אנפאלער. עס האט זיך אנ־געהויבען אנ׳אלגעמיינע שיסעריי. די פרויען און קינדער האט מען צוזאמענגעקליבען אין איין הויז און דער חבר טשירקאזסקי מיט נאך איינעם האבען זיך געלאזען קיין ירושלים נאך הילף. פון ירושלים זענען געקומען 8 ענגלישע פאליציסטען און צוזא־מען מיט די יודען האבען זיי אנגעהויבען אפשטויסען די אנגריפען פון די אראבער. דער ערשטער אנגריף האט זיך אנגעהויבען 7 ביינאכט און אין איהם האבען זיך בעטייליגט ביז 1000 אראבער. נאכ׳ן אפשטויסען דעם ערשטען אנגריף האבען די ענגלענ־דער פארגעלייגט די יודען צו פערלאזען דעם פלאץ, זיי האבען ערקלערט אז דער פלאץ איז צו אפען און געפעהרליך. די פערטיידיגער פון עטרות האבען דאך ערקלערט, אז זיי וועלען מיט זייערע אייגענע כחות ארויס קעגען די אראבער. די ענג־לענדער זעהענדיג די גבורה פון די יודען האבען בעשלאסען צו בעגלייטען זיי אין זייער קאמף.

היות די נאכט איז געווען א טונקעלע, האט מען נישט געזעהען וואו די אראבער ליגען פער־שטעקט צווישען די שטיינער. איינער פון די פער־טיידיגער איז ארויף אויף א דאך און מיט א באנזייטע אין איין האנד און מיט א רעוואלווער אין דער צווייטער האנט האט ער בעלויכטען דעם פלאץ און געוויזען סמנים וואוהין צו שיסען. אין משך פון דער נאכט זענען געווען ביז 6 אנגריפען און אלע זענען אפגעשטויסען געווארען מיט שווערע אבדות פאר די אראבער. אינדערפריה איז געקומען א געפאנצערטער אויטאמאביל. די פרויען און קינ־דער האט מען אוועקגעשיקט קיין ירושלים און אויפ׳ן ארט זענען געבליבען נאר די מענער. פון ירושלים זענען אין עטרות געקומען 10 בחורים. די ביטע צו דער רעגירונג ארויסצוגעבען עטרות געווער איז אפגעזאגט געווארען. אין משך פון די 5—6 טעג פון די אנפאלען איז אין עטרות געווען א אראבי־שער אפיצער און צוויי אראבישע פאליציסטען. די יודען האבען בעמערקט אז דער אראבישער אפיצער

(ספ. פאר׳ן „נייעס פאלקסבלאט“ דורך קפא״י)

אינפארמירט די אראבישע רויבער וועגען מצב אין עטרות. ווען ענגלענדער זענען געקומען אין עטרות האט מען זיי איבערגעגעבען מכח דעם אראבישען אפיצער און נאך א אויספארשונג איז די אראבישע פאליציי דערוואקסערט געווארען. מיטוואך ביינאכט דעם 28־טען אויגוסט איז פארגעקומען דער שטארק־סטער אנגריף אויף עטרות. די יודישע פערטיידיגער האבען פארגעלייגט די איינציגע ענגלישע סאלדאטען, היות זיי קענען נישט דעם פלאץ זאלען זיי בלייבען 150 טריט נאך די יודישע פערטיידיגער. 2 שעה האט אנגעהאלטען דער שטורם. דאס מאל האבען די אראבער געהאט פיל געוועהר, אבער אומזיסט איז געווען זייער פרוב. זיי זענען אפגעשטויסען געווארען. שפעטער צו האבען די ענגלענדער ארויס־גערופען הילף פון ירושלים און די אראבער דער־זעהענדיג מיליטער זענען זיך צו אפען. אויפ׳ן פריה־מארגען זענען געפונען געווארען פערגעסענע צוויי אראבער, איינער טויט און דער צווייטער פערוואונ־דעט. דער לעצטער האט דערצעהלט אז יעדער אראבישער אנפאלער האט בעקומען פאר׳ן אנפאל צוויי שאכטלען ציגארעטען. זיי האבען נישט גע־וואוסט, האט דער פערוואונדעטער ערקלערט, אז סאלדאטען וועלען העלפען די יודען.

באר־טוביה

ווייט פון יודישען ישוב, גאנץ אין א זייט ליגט די קאָלאניע באר־טוביה, אדער ווי זי האט פריהער געהייסען: קאסטינע. ווייט אין דרום זייט פון לאנד און אפגעריסען פון אלע שכנישע קאָ־לאניעס. נישט פון די גליקליכע קאָלאניעס, עקזיס־טירט אבער שוין 32 יאהר. לעבט פון לאנד־ארבייט און נישט פון פלאנטאציעס.

האט די העצע געגען יודישען ישוב דערגרייכט אויך אהער אין דעם פערוואָרפענעם ווינקעל. גע־קומען זיינען די אויטאבילען און די שכנישע אראבישע דערפער און פערשפרייט די פאלשע ידיעות אז יודען האבען מיט א באמבע חרוב געמאכט דעם עומר־מעטשעט און אויסגעהרג׳עט א סך אראבער אין ירושלים און מ׳דארף נעהמען נקמה — מען דארף פיהרען א הייליגען קריג.

און עס געהט ווי לויט א רעצעפט. דעם 23־טען אויגוסט האט די רעגירונג פון מג׳דל — די אראבישע קרייז־שטאט וואס באר טוביה געהערט צו איהר — צוגעשיקט 4 אראבישע פאליציאנטען זיי זאלען היטען די קאָלאניע. האבען די קאָלאניסטען פער־שטאנען אז דאס איז א שלעכטער סימן, אז ס׳וועט זיין איבערפאלען. האבען זיי דעם 25־טען אויגוסט געשיקט א שליח צום גאָווערנער און געבעטען ער זאל שיקען הילף און איהם איבערגעגעבען וואס ס׳טוט זיך אין דער געגענט, אז מ׳גרייט זיך אנצו־פאלען אויף דער קאָלאניע. האט דער גאָווערנער ארויסגעטריבען דעם שליח, אויסגעזידעלט איהם: „וואס הייסט דו דערצעהלסט מיר אז מ׳גרייט זיך אנצופאלען אויף די קאָלאניע, ווען מיינע פאליצי האבען אט ערשט איבערגעגעבען אז עס איז שא שטיל?“

נאך איידער דער שליח האט בעוויזען צוריק קומען אין קאלאניע, האט מען שוין געזעהן ווי די בעוועגונג אין די אראבישע דערפער פערשטארקט זיך, אויטאמאבילען פליהען הין און צוריק און די באנדעס ווערען גרעסער. קאסטינע האט געהאט א קליין ביסעל געוועהר, וואס זי האט בעקומען אויף א לעגאלען אופן. דאך האבען זיך די מענער אוועקגעשטעלט ביים אריינגאנג פון קאלאניע און ווי די באנדע האט זיך דערנעהנטערט האבען זיי נעגעבען פייער. האט זיך א צווייטע באנדע פער־קליבען אויפ׳ן צווייטען זייט קאלאניע און געלאזט זיך נעהן, האט מען זיי אויך פון דארט פערטריבען מיט פייער. אזוי איז אריבער דער גאנצער טאג אין פערטיידיגונג דורך שיסעריי, אז עס איז געווא־רען נאכט האבען די קאלאניסטען צוזאמענגענו־מען אלע פרויען און קינדער אין איין פעסטען שטאל אריין. איינגעארדענט פערטיידיגונגס־פאזיציעס און געווארט אויף די איבער־פאלער. די קליינע צאהל מענשען מיט געוועהר האט נישט געקענט מעהר שטעהן צוטיילט אין ביידע זייטען קאלאניע און זיי האבען בעשלאסען פערטיידיגען בלויז דאס לעבען פון דער קאלאניע און נישט דאס האב און גוטס. די פערטיידיגונג האט זיך קאנצענט־רירט ארום דער געביידע, וואו עס זענען גע־ווען די פרויען און קינדער און געהאלטען די איבער־פאלער פון ווייטען. זענען אבער געקומען גרויסע באנדעס און האבען אנגעצונדען דעם שייער און אנ־געהויבען רויבען. גערויבט און געברענט א הויז נאך א הויז און געוואלט צוקומען צו די מענשען. דאס איז זיי נישט געלונגען. פאר יעדען פרוב צוצוקומען האבען זיי בעצאהלט מיט לעבענס.

ערשט האלב פיר פארטאג האט זיך דערהערט א סיגנאל פון מיליטער, עס איז אנגעקומען אנ׳ענגלי־שער אפיצער מיט סאלדאטען. זיי האבען צוגעזאגט פערבלייבען ביז עס וועט אריבער דער געפאהר. דאך האבען זיי נישט נעפרובט פערטרייבען די רויי־בער פון קאלאניע, זיי האבען בלויז געהיט די מענ־שען. אז עס איז געווארען ליכטיג זענען אנגעקומען צוויי אעראפלאנען, זיי האבען געווארפען באמבעס און די באנדעס זענען זיך צולאפען.

אויף א שענדליכען אופן האבען די אראבער פערנארט דעם דאקטאר אירעאליט נאך ביטאג, כלומרשט גערופען צו א קראנקען, צו א בעקאנטען עפענדי. נישט ווייט פון קאלאניע ארויסגעהענדיג פון שטוב האבען איהם מערדער דערשאסען, דער צווייטער קרבן איז געווען צבי ראזען, אויך ער איז דערשאסען געווארען.

מאנטאג 9 פריה זענען געקומען 7 אויטאבוּ־סען אין בעגלייטונג פון ענגליש מיליטער און האבען געבראכט א בעפעהל צו פערלאזען די קאלאניע — נאר 5 בחורים און א גרופע סאלדאטען זענען געבליבען אויפ׳ן ארט צוהיטען וואס עס איז גע־בליבען. אלע זענען אריבערגעפיהרט געווארען און רחובות.

16 שעה האט זיך די קליינע גרופע פערטיי־דיגט געגען א המון פון הונדערטער אנפאלער.

((המשך מארגען).

נאך די טרויעריגע געשעהענישען אין ארץ־ישראל

די ערטער, וואס האבען נישט געליטען

ירושלים, (יט״א).

איצט, ווען דאס לעבען אין ארץ־ישראל קעהרט זיך שוין צוריק צו די נארמאלע בעדינגונגען, קען מען שוין מאכען אנ׳איבערזיכט אויך פון די ישובים און ארבייטס־צענטערען, וואס זענען דורך די גע־שעהענישען נישט בעריהרט געווארען.

תל־אביב איז אינגאנצען נישט אטאקירט גע־ווארען. די איינוואוינער פון די בעדראהטע קווארטאלען האבען זיך צוריקגעקעהרט אין זייערע היי־מען. אין די אראנזשען־פלאנטאציעס אין יהודה און עמק־השרון איז קיין איין בוים נישט פערניכ־טעט געווארען. קיין איין קאלאניע אויף דעם שטח מ׳ט׳ן אויסנאהם פון חולדה און טיילווייז עקרון, האט נישט געליטען פון די אנפאלען. אויך די איינ־וואוינער פון עקרון קעהרען זיך אום אין זייערע הייזער. דאס קינדער־דארף בן־שמן איז אונבע־שעדיגט, די קינדער זענען צוריקגעקומען אין דער קאלאניע נאכ׳ן פערברענגען א וואך צייט אין תל־אביב. און געגענזאץ צו די ידיעות, וואס זענען פער־שפרייט געווארען, איז קיין איין יודישער ישוב נישט אין עמק־יזרעאל, נישט אין עמק־הירדן נישט צו־שטערט געווארען. די עלעקטרישע סטאנציעס פון רוטענבערג ארבייטען נארמאל. די שאדענס, וואס זענען געמאכט געווארען אין ראש־פנה און אנדערע קאלאניעס אין גליל התחתון, זענען נישט בעדיי־טענד, דאגעגען זענען די קאלאניעס יסוד־המעלה און משמר־הירדן פולשטענדיג בערויבט און צעוואר־קוואירט געווארען, ערשט שפעטער זענען די קאלא־ניעס ווידער בעזעצט געווארען.

די טעכנישע פארבערייטונגס־ארבייטען פון נאוואמיעסקי׳ס קאנצעסיע ביים ים־המלח האבען נישט געליטען קיין שום שאדען. די ארבייטער האבען זיך ווידער געשטעלט צו דער ווייטערדיגער ארבייט. די הויפטטייל פון עוואקואירטען טייל פון ירושלים, חיפה, ווי אויך עכו, חטין, מצפה און אנדערע האבען זיך שוין טיילווייז אומגעקעהרט אין זייערע היימען. די אויטאבוס־קאמוניקאציע צווישען פערשידענע פונקטען פון לאנד איז צוריקגעשטעלט און פונקציאנירט נארמאל. די נאסען און די שטעט זענען איבערפולט מיט עולם ביז 8 אדער 10 א זייגער אין אווענד. די קינאס זענען ווידער געעפענט.

אין תלפיות האבען די יודישע ארבייטער זיך ווידער גענומען צו דער ארבייט. בעת די אונרוהען האבען זיי פערלוירען איין פערזאן. די שאדענס אין דער דאזיגער פארשטאט פון ירושלים בעטרעפען 5000 פונט. 11 הייזער זענען פולשטענדיג בערויבט און איין הויז איז פערברענט געווארען. מקור־החיים איז פערברענט.

אין מוצא זענען איינציגע הייזער פערברענט געווארען, דערין אויך דאס הויז פון דער משפחה מאקלעף, וועלכע איז, ווי בעקאנט, פולשטענדיג אויסגעשאכטען געווארען. די איבעריגע הייזער זע־נען צוראבירט געווארען. אין חולדה זענען צושטערט געווארען אלע יודישע הייזער. אין ערטוף איז דער שול־בנין פערברענט. פיל הייזער זענען בערויבט. די איינוואוינער פון דער דאזיגער קאלאניע האבען זיך נאך נישט אומגעקעהרט אין זייער היים. קאסטיניא, וואס איז אמווייטסטען ארויסגערוקט צו דרום פון לאנד, איז פולשטענדיג צושטערט.

די פלאנטאציעס פון דער ארבייטער־פרויען־פערמע הינטער חיפה זענען פערניכטעט, פיל גע־שעפטען און הייזער און יודישען קווארטאל אין חיפה זענען אויסגערויבט. א גרויסער שטח בנינים ביים חיפה׳ער ים־איינגום איז פערברענט. די שא־דענס אויף דעם דאזיגען שטח בעטרעפען העכער 15.000 פונט.

אין פאלגענדע קאלאניעס אין עמק זענען אונ־טערגעצונדען און פערברענט געווארען די תבואה שפייכלערס: בית־אלפא, משמר־העמק, רזשערא, גבעה, און נחלת־יעקב. אין דער קאלאניע מעשא זענען צוגערויבט געווארען פיל שטיק פיה.

די שאדענס פון צפת און בית־שאן, בעזונ־דערס אבער חברון זענען צו גוט בעקאנט, אז מען זאל זיי דארפען איבער׳חזר׳ען.

Dr. JACÓB EYCHNER
אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
אל. 1. מאי 16 טעל. 11-24
נעהמט אן פון 7 – 8 אוו.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
אייגענע פראצאוניע פון קינסטליכע ארמס־עדריש,
ספעציעלען, א.א.: הקלדרקס אויף פלאטפוסען, קינסט.
ליבע פיס, גארמעמען א. ז. וו. עמפפאנגט פון 5—7 אוו
צוריקגעקעהרט.

DR. MED.
A. URYSON
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.
Konstantynowska 20, telef.35-85.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער' פאלקסבלאט

25 מיטוואך — כ אלול תרפ"ט

סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 5.06
זון-אונטערגאנג 5.56

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1911

(—) היינט ווערט אין לאקאל פונ'ם מי-ליטערישען אמט, פיעטרקאווער 212, פארקומען די רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1911.

צו דער רעגיסטראציע דארפען זיך מעלדען די געבוירענע אין יאהר 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 3 פאליציי קאמיסאריאט און זייערע פאמיליע-נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

Z Ż

און די וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 11 פאליציי קאמיסאריאט און זייערע פאמיליע-נע-מען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

A B C D E F G H Ch I J

מארגען דארפען זיך שטעלען צו דער רעגי-סטראציע די, געבוירענע אין יאהר 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 4 פאליציי קאמיסאריאט מיט די פאמיליע-נעמען אויף די בוכשטאבען

A B C D E F G

און די וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 9 קאמיסאריאט מיט די פאמיליע-נעמען אויף די בוכשטאבען

K L Ł M N O P

אויפ'ן דיסקאנטא מארק

(וו) אויפ'ן לאדזער דיסקאנטא-מארק איז זייט איניגע וואכען איינגעטראטען א געוויסע סטאבי-ליזאציע. מ'זוכט בלויז ערשטראנגיגע וועקסלען, הגם זיי פעהלען אויס. פאר א זעלכע וועקסלען האט מען געצאהלט די פאריגע וואך 1.50 ביז 1.60 א חודש. פאר צווייטראנגיגען מאטעריאל האט מען געצאהלט 1.75 ביז 1.80 הגם מ'האט זיי געמאכט נישט גערן.

דריטראנגיגען מאטעריאל האט מען שוין גארנישט געקענט דיסקאנטירען. בכלל האט זיך געפיהלט לעצטענס א מאנגעל אין מזומן.

אינוועסטיציע-הלואה

אין פינאנץ-מיניסטעריום ווערט דעם 1. אק-טאבער פארקומען די ציהונג פון דער אינוועסטיציע-הלוואה. צווישען אנדערע ווערט דאס מאל אויסגעלא-סעוועט ווערען א געווינס פון 200,000 זל.

אויפרייס אין א פאבריק
3 ארבייטער פארוואונדעט

(—) אין דער פאבריק פון אייזערט (קאראלא 19) איז נעכטען פארגעקומען אנ'אויפרייס, בעת וועלכען ס'זענען פארוואונדעט געווארען 3 ארבייטער. בעת מ'האט פון אנ'אייזערנער פעסעל אויסגעפארעט דעם אייל האט די פאס געפלאצט און 3 ארבייטער, וואס זענען דערביי געשטאנען זענען שווער אפגעבריהט געווארען. די ארויסגערופענע פאנאטאמאוויע האט זיי ערטיילט הילף. צוויי פון זיי אראם יורקעוויטש (לאגעווניצקא 104) און וולאדיס-לאוו לעוואנדראווסקי (ארינצא 39) זענען אפגע-פיהרט געווארען אין שפיטאל.

מען קלויבט זיך בויען א נייע טורמע

ווי עס אינפארמירט די וואיעוואודסטווע דארף אין משך פון דער לויפענדער וואך ענדגילטיג באשלאסען ווערען די פראגע וועגען קויפען א פלאץ אויף א טורמע פאר לאדז. צוליב דעם, וואס די אפערירטע פלעצער זענען נאך נישט קוואליפיצירט געווארען, ווערען נאך אנגענומען אפערטען פון פלעצער אין דער דירעקציע פון עפענטליכע ארבייטען אין דער וואיעוואודסטווע.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האך-אויספאל)
נעהמט אן פון 8-10 און פון 5-8 אוונד.

„הערשער פון דער נאכט" פאר'ן געריכט
א באנדע מערדער און רויבער

צווייטער טאג

(—) דער נעכטיגער טאג און פראצעס פון דער באנדע „די הערשער פון דער נאכט" האט גע-ווארפען א שיין ליכט אויף דער אונגעהויערער צאהל רויבערייען, גנבות, אונטערצינדונגען און אנדערע פערברעכענס, וואס די באנדע איז בעגאנגען.

אין פערלויף פון נעכטיגען טאג זענען אויס-געפארשט געווארען אלע אנגעקלאגטע. פיל פון זיי האבען זיך

מיט דער גאנצער ציניזם מודה געווען אין פערשידענע פערברעכענס

אנדערע ווידער לייקענען, א-ער זענען זיך מודה אויף דער העלפט. בעזונדערס לייקענען איינגע יערען אנטייל אין קאטשמארעקס באנדע און ער-קלעהרען זייער געפינען זיך אויף דער בעשולדי-גונגס-באנק נאר א ראנק נקמת פון דעם בלוטיגען באנדיט שטשעטשינסקי, וועלכער האט שוין געהאט א געוואוינהייט זיך נוקם צו-זיין אין יעדען, וועד ס'האט איהם נאר אמאל אנ'עוולה געטון.

ערקלערונגען פון די בעשולדיגטע רויבער

דער ערשטער גיט ערקלערונגען דער הויפט-אנפיהרער פון דער באנדע

אדאם קאטשמארעק

דער ריכטער פרעגט: צי איז זיך דער אנגע-קלאגטער מודה און א בעוואפענטען אנפאל און אין בערויבען די שוועסטער ליבעלד.

בעשול.: ס'איז מעגליך, אז איך בין זיי בער-פאלען, נאך וואס איך האב דאס געטון, ווייס איך נישט, ווייל די שוועסטערן זענען געווען ארים ווי „קירכען-מייז". איך פערטייטש דאס דערמיט, וואס איך בין געווען שטארק שיכור. ווייל איך האב יענעם טאג אויסגעטרונקען דריי פלאשען בראנפען. איך ווייס אויך נישט, צי איך האב געשאסען, דאגעגען ווייס איך, אז א טאג פריהער האב איך געהאט אין מיין רעוואלווער 9 קוילען און צוריקגענומען האב איך געהאט נאר איינע. ווערט-אויס, אז איך האב יא געשאסען.

פארז.: צי זענט איהר זיך מודה, אז איהר זענט בעפאלען מיט רעוואלווערן אין די הענד דעם אלעקסאנדרער סוחר גוטערמאן?

בעשולד.: יא, דארט זענען אויסער מיר גע-ווען ראמאן שטשעטשינסקי, און פראנטשישעק קו-קולא, דער דאזיגער אנפאל איז אונז נישט גע-לונגען.

דאן געהען נאך 25 מאל די פראגען פון גע-ריכטס-פארזיצער: צי זענט איהר שולדיג אין דעם אדער יענעם רויב, אין דער אדער יענער גנבה.

קאטשמארעק ענטפערט שוין נערוועזיש, איך

אדאם קאטשמארעק

האב זיך בעת דער אויספארשונג שוין אין אלעם מודה געווען, און איך בין זיך ווייטער מודה, איך ערקלער אבער, אז איך האב נישט ארגאניזירט קיין באנדע, ווייל איך האב דאס נישט געדארפט, צו יעדער ארבייט, האב איך גענומען דעם ערשטען בעסטען פון די, וואס האבען געוואלט מיטגעהן און דערנאך האבען מיר זיך געטיילט מיט'ן רויב. איך פערשטעה נישט, נאך וואס איך האב ערשט גע-דארפט א באנדע דערצו. ווען איך, למשל, זאל ווע-לען בעגנבענען דעם הער ריכטער, וואלט איך ערשט געדארפט ארגאניזירען א באנדע?

דער פארזיצער פלעגט אבער ווייטער וועגען אלע איינצעלהייטען פון יעדען פערברעכען.

קאטשמארעק האלט שוין נישט אויס און זאגט:

— ה' ריכטער איך קען שוין נישט מעהר רע-דען, איך האב נעכטען א גאנצען טאג גארנישט גענעסען און אויך היינט נישט. אין טורמע האט מען מיר דערלאנגט א בארשטש, צו וועלכען איך האב מיך נישט צוגעריהרט.

אויף נאך א פראגע פון פארזיצנדען ער-

קלעהרט קאטשמארעק, אז ער איז זיך אין אלעם מודה, און וואס נאר מ'ווארפט איהם פאר, א חוץ אין ארגאניזירען א באנדע.

ראמאן שטשעטשינסקי

בעשטעטיגט אלץ, וואס זיין שותף קאטשמארעק האט ערקלעהרט פאר'ן געריכט. ער ערקלעהרט אבער קאטעגאריש אז יורעל ציגעלמאן איז דורך איהם אריינגעצויגען געווארען אין פראצעס אומ-שולדיג. ער איז אויף ציגעלמאן געווען בייז, ווייל דורך איהם איז ער געזעסן אנדערהאלבן יאהר

ראמאן שטשעטשינסקי

אין טורמע, קיין עוולה, זאגט שטשעטשינסקי האט ער קיינמאל נישט געשענקט.

איצט, זאגט דער מערדער, איז מיר שוין אלץ איינס, פון טורמע וועל איך מעהר נישט ארויסגעהן, און זאג דעם גאנצען אמת, איך האב אויך אמאל א פאסער אריינגעפאקט אין טורמע, ווייל ער האט מיר געטון אנ'עוולה, ביים אפרעכנונג. איבריגענס זענען אלע פאסערס קאמבינאטארען.

פראנטשישעק קוקולא

איז זיך מודה, אז ער האט אונטערגעצונדען א הויז. צו דעם האט איהם צוגערעדט דער פערשטאר-בענער אנגעקלאגטער שוברט, פאר'ן אונטערצונ-דען האט ער בעקומען צוואנציג זלאטים, ווייטער איז ער זיך מודה, אז ער איז מיטגעגאנגען צו יעדען אנ-פאל און צו יעדער גנבה, וואו נאר קאטשמארעק אדער שטשעטשינסקי האבען איהם מיטגענומען.

דער אנגעקלאגטער דערצעהלט ווייטער, אז קאטשמארעק האט איהם שטארק שיקאנירט, ווייל ווען ער האט איהם געגעבען עפעס פון אנ-אנפאל,

האט ער דאס גלייך צוריקגענומען.

יורעל ציגעלמאן

איז זיך אין גארנישט מודה. ער ערקלעהרט, אז ער ווייסט פון גארנישט צו זאגען. שטשעטשינסקי האט איהם אריינגעצויגען אין פראצעס, ווייל ער איז אויף איהם בייז געווען.

יוזעף שוברט איז זיך מודה אין אונטער-צינדען א סטאדאלע, ער איז אבער רעמאלט געווען שיכור. ער האט אויך עטליכע מאל געגנבעט צו-זאמען מיט קוקולא. די חלוקה איז שטענדיג פאר-געקומען אין דער וואוינונג פון מיערזשינסקי.

יעקב שלמה האלצמאן

איז זיך נישט מודה אין גארנישט. פון אלע אנגע-קלאגטע, קען ער נאר שטשעטשינסקי, וועלכען ער האט געקענט פאר א גנב, שטשעטשינסקי האט איהם אריינגעצויגען אין פראצעס, ווייל האלצמאן האט אמאל גענומען ביי איהם א רעוואלווער און פאר איהם נישט בעצאהלט.

יאן קאשמארעק

א זוהן פון דעם הויפט-אנפיהרער איז זיך מודה נאר אין איין גנבה, ער זאגט אויך, אז ער קען נישט פערשטעהן פארוואס דער פאטער האט איהם אזוי שטארק בעלאסטעט מיט זיינע ערקלעהרונגען.

ארנאלד פוקס

איז זיך מודה נאר אין גנבות, וועלכע ער האט אויס-געפיהרט מיט שטשעטישנסקי'ן.

זשילסקי

ערקלעהרט, אז קאטשמארעק האט איהם אריינגע-צויגען אין פראצעס, ווייל זשילסקי האט איהם אמאל אריינגעפאקט אויף צוויי יאהר טורמע.

מיערזשינסקי

ערקלעהרט, אז קאטשמארעק האט אמת צו איהם געברענגט פיל זאכען; ער האט אבער נישט גע-וואוסט, אז די זאכען שטאמען פון גנבות אדער רויב-אנפאלען.

אלע איבריגע אנגעקלאגטע אבער זענען זיך אין גאנצען נישט מודה אדער נאר טיילווייז.

פערהער פון עדות

דאן איז דאס געריכט צוגעטראטען אויסצוהער-רען די עדות. דער אלעקסאנדרער סוחר גוטער-מאן דערצעהלט, אז איהם זענען בעפאלען דריי מענ-שען מיט רעוואלווערן, איינער פון זיי האט איהם צו-געדריקט צו דער וואנד, דאס איז געווען זיין גליק, ווייל אין דעם אויגענבליק איז אראפגעפאלען א שטאנג פונ'ם פענסטער-לאדען, די באנדיטען האבען זיך דערשראקען און זענען אנטלאפען.

דער אלעקסאנדרער סוחר וואלקאוויטש דער-צעהלט, אז צו איהם האבען זיך אריינגעריסען צוויי פערשוין מיט רעוואלווערן און צוגערויבט 310 זל. ווען וואלקאוויטשעס שוואגער האט די באנדיטען נאכ-געיאגט האבען זיי אויף איהם געשאסען.

ווייטער גיט ערקלעהרונגען דער לאנדווירט פון וויעזשבישין נאוואק, ער דערצעהלט, אז די באנ-דיטען האבען זיך צו איהם אין שטוב אריינגעריסען און צוגערויבט 600 זל. מזומן און עטליכע וועקס-לען. (קאטשמארעק, שטשעטשינסקי און קוקולא האבען זיך אין די דאזיגע אנפאלען מודה געווען).

דאן גיט ערקלעהרונגען דער אלעקסאנדרער פשאראוויניק מיכאלאק, ער ערקלעהרט, אז בעת ער האט אויסגעפארשט די אנגעקלאגטע קאטשמארעק און שטשעטשינסקי האבען ביידע ערקלעהרט, אז צו דעם אנפאל אויף גוטערמאנען האט זיי צוגערעדט דער אנגעקלאגטער ציגעלמאן.

מיט דעם האט זיך פערענדיגט דער נעכטיגער טאג פון פראצעס.

היינט קומט פאר די פארזעצונג פון פראצעס.

טראמוויי-קאטאסטראפע אויף פיעטריקאווער גאס
פערוואונדעט 10 פערזאן

נעכטען 9 אינאוונט האט ביים רוג גלובנא און פיעטריקאווער פאסירט א טראמוואי-קאטאסטרא-פע, בעת וועלכע צעהן פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען.

די קאטאסטראפע איז פארגעקומען ביי פאל-גענדע אומשטענדען: דער טראמוואי נומער 10 איז אנגעקומען פון באלוטער מארק און איז צוגע-פאהרען אין דער ריכטונג פון ווירזעוו. ווען דער טראמוואי האט פערקירעוועט אין דער גלובנא-גאס איז פון אונטען אנגעפאהרען מיט דער גאנצער קראפט דער טראמוואי נומער 1, וועלכער איז אויך אנגעקומען פון באלוטער מארק.

פונ'ם שטויס זענען די שויבען אין אלע וואגאנען פון נומער 10 און 1 אויסגערואקט געווא-רען, דערביי זענען פערוואונדעט געווארען פאלגענ-דע פערזאנען: יורעל גאלדבערג, אבראמאוויטשקיעגא 42; קאנווישער ריינ-א-ה, קילינסקיעגא 132, יא-קובאווסקי בערעק, פאביאניץ; רוטקעוויטש סטא-ניסלאוו, קיאווסקא 1; לאסקי סטאניסלאוו, שמעון ריאמענט, קאנטשין 36; בראמבערג מ., גלובנא 57; קאוושיערסקי סטאניסלאוו, שיענקעוויטשא 83; באר-נאשעק וולאדיסלאוו, ראקאטשינסקא 10;

מעדיצינישע הילף די אלע פערוואונדעטע האט ערטיילט די ארויסגערופענע שטאטישע פאנאטאוויע. אלע פערוואונדעטע זענען אליין אוועק אהיים.

Dr. Robinzon
10 פיעטריקאווער 10, טעל. 31-86
צוריקגעקעהרט.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
פארבעשטונגען פון 12—2 און פון 5—7. נעהמט אויך אן אין לאטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

Dr. med. J. MAKOWSKI
קינדער-קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
CEGIELNIANA 8, tel. 50-02
עמפפענגט פון 4—6 נאכמ.

קאמף געגען בויך-טיפוס
און פרישע לופט פאר ארימע קינדער
בעריכטען פון לאָווניק ד״ר מאַרגאַליס

אונטער: פאַרזיץ פון לאָוניק פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג, ד״ר א. מאַרגאַליס, איז פאַרגעקומען א זיצונג פון דער געזונדהייטס-דעלעגאַציע וואו עס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען א רייה זעהר וויכטיגע ענינים.

פון דעם בעריכט פון ד״ר מאַרגאַליס וועגען דער אלגעמיינער געזונדהייטס-פראגע אין אונזער שטאט, איז צו זעהן, אַז אין פערגלייך מיט די פאַריגע יאהרען איז די לאגע בעסער. ערגער איז נאר מיט דעם בויך-טיפוס, וועלכער האט זיך אין פערגלייך מיט פאַראַיאָהרען, פערגרעסערט. פאַראַיאָהרען איז אין גאַנצען יאהר פערנאָטירט געוואָרען 316 פאלען פון בויך-טיפוס און היי-יאהר, נאר בוז'ן לעצטען חודש — 450 פאלען. די פערגרעסערונג ערקלערט זיך מיט דעם אַלגעמיינעם אַנטי-היגיעני-שען צושטאַנד פון אונזער שטאט און דערמיט, וואס צוליב דער פערגרעסערטער ארבייטסלאָזיגקייט און נויט האט זיך פערערגערט די אַלגעמיינע לעבענס-מיטעל-שטופע.

מיט דעם בויך-טיפוס פיהרט די געזונדהייטס-אפטיילונג א קאמף דורך איינשפּריצען אַנטי-טיפוס באצילען, דעזינפעקציע, סאניטאר-קאנטראלען א. ד. גל.

לאָזניק ד״ר מארגאליס האט אויך בעריכטעט וועגען די פלעצער פאר פיזישע ערציהונג, פערוויילונגען און שפּילען פאַר קינדער.

די ארבייטער-קינדער, וועלכע זענען געווען צעוואָרפען איבער די גאסען אויף די שטינקענדע הויפען, נעבען די מיסטקאסטענס, זענען גנזאמעלט געוואָרען אויף ספּעציעל איינגעריכטעטע פלעצער און אונטער דער אויפזיכט פון 26 ספּעציעל איינגעאָרדנעטע ערציהער, אויף דער פרישער לופט — פערווײַלט און ענטוויקעלט געוואָרען. אויף 12 שפּיל-פלעצער האבען אין די זומער-חדשים פערבראַכט 52.609 קינדער. די אלגעמיינע לייטונג פון די פלעצער האט זיך געפינען אין די הענד פון לאָזניק ד״ר מאַר אַליס.

א ספּעציעלען רעפעראַט האט נאכדעם געהאַלטען דער וועטערינאַר-אינספּעקטאר ה' מ. נעהרעביצקי, וועגען קאמף מיט'ן ראָץ ביי די פערד.

צום סוף האט די דעלעגאציע גענומען אין אכט דעם הויפּט-ביודזשעט אויף 1930 י. די אויסגאבען זענען פאראויסגעזעהען אין 5,898,512 זל. צוזאמען מיט די אויסגאבען אויף שפּיטאלען און סאנאטאריומס. אלס הכנסה איז פאראויסגעזעהען 641.428 זל., דער ביודזשעט דאַרף נאך בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן מאגיסטראט און דורכ'ן שטאַט-ראַט.

פון ארבייטס-געריכט

(וו) אין דער שטרימפּ-פאַבריק פון דער פירמע ווישעגראַדזקי (דרעוונאָווסקאַ 26) איז געווען בעשעפטיגט אַ געוויסע טויבע רייספעלד, פּיעפּרשאָווע 22.

ווען די פירמע איז געבליבען שולדיג דער ארבייטערין אַנ'עריך 90 זל. האט זי פאָרגעלעגט דער ארבייטערין אויסצוצאָהלען מיט וועקסלען. די וועקסלען האט די פירמע שפּעטער אויך נישט אויסגעקויפט, אַ חוץ דעם האט די פירמע אָפּגעזאָגט דער רייספעלד אָהן קינדיגונג.

דער ענין איז נעכטען בעהאַנדעלט געוואָרען אין ארבייטס-געריכט, וועלכער האט צוגע'פסק'ענט דער רייספעלד 140 זל., וועלכע זי האט געפאָדערט אַ חוץ דעם דאַרף די פירמע בעצאָהלען 100 זל. שטראָף פאַר'ן נישט ערלויבטען אויסצאָהלען ארבייטסלוין מיט וועקסלען.

דאָקטוירים-פּראַקטיק אין די שפּיטאַלען

(2) נעכטען האט די לאָדזער וואָיעוואָדזטווע בעקומען אַ צירקולאַר פון אינערן-מיניסטעריום וועגען דער דאָקטוירים-פּראַקטיק אין די שפּיטאָלען.

דאָס אינערן-מיניסטעריום ערקלעהרט, אַז יעדער דאָקטאָר מוז נאָכ'ן פערענדיגען דעם אוניווערזיטעט, פּראַקטיצירען אין פערלויף פון 1 יאָהר פּראַקטיצירען אין אַ שפּיטאָל, וועלכעס האט לכל הפחות 200 בעטען מיט 3 אָפּטיילונגען; אינערליכע, כירורגישע און קימפּעטאָרין.

די פאַראָרדנונג געהט אַריין אין קראַפט דעם 30 מערץ 1930.

אַ פרוי זיך געסמ'ט אין שול-קוראטאריום

(ב) אין קרייז-שול-קוראַטאָריום איז נעכטען פאָרגעקומען פאָלגענדער טרויעריגער פאַרפאַל:

אין קוראַטאָריום איז אריינגעקומען אַנ'אַנשטענדיג עקליידעטע דאַמע און אָנגעהויבען אויספרעגען דעם בעאַמטען וועגען עפּעס אינפאָרמאַציעס.

אין אַ געוויסען מאָמענט האט די דאַמע אַרויסגעצויגען אַ פלעשעלע פון טאש, אויסגעטרונקען און באַלד אַוועקגעפאַלען אַ פער'חלש'טע.

די איבערגעשראָקענע בעאַמטע האָבען אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האט די דאַמע, וואָס הייסט, ווי עס האט זיך אַרויסגעוויזען שקלאַרסקאַ, אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

פּאָליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג, כדי צו דערגעהן די סיבה, צוליב וואָס די שקלאַרסקאַ האט געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד.

אוטאָ-אָרגיעס

(וו) ביים רוג גדאַנסקאַ און קאָנסטאַנטינאָווער איז צדורכגעפאָהרען געוואָרען דורך אַנ'אויטאָ, די 35-יעהריגע לאה קאַליסקאַ. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט די ערשטע הילף. דער שאָפער איז אָנגעפיהרט געוואָרען אין 4. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט.

אויטא-קאטאסטראָפע

(2) נעכטען איז אויף זגערזשער 127 פארגעקומען אַנ'אויטא-קאַטאסטראפע. אַנ'אויטא, וואס איז געפאהרען פון זגערזש, איז אַריין אויף אַ טעלעגראַפישען סלופּ. דער אויטא איז צושעדיגט געוואָרען. מיט'ן אויטא האט אנגעפיהרט ה' אַנדזשעישראַק, דער אַ נהאַבער פון גוט מאַלינאָווא. ער איז לייכט פערוואונדעט געוואָרען.

פער'סמ'ט מיט אַלקאָהאָל

(2) נעכטען זענען אין דער נאָהענט פון שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ געפונען געוואָרען 2 האַלב-טויטע פערשוינען אין ווינשטאָק. דער דאָקטאָר, וואָס איז צו זיי אַרויסגערופען געוואָרען האָט פעסטגעשטעל'ט, אַז זיי זענען ביידע פער'סמ'ט מיט אַלקאָהאָל.

פון די דאָקומענטען, וואָס מ'האט ביי זיי געפונען האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס זענען דאָס פּאָרפאָלק לוגאָווסקי. ער איז אַלט 60 און זי — 59 יאָהר.

פאליטישער פראצעס

(2) אין לאָדזער קרייז-געריכט האט זיך נעכטען אנגעהויבען א פראצעס געגען פינף יונגעלייט וואס ווערען בעשולדיגט אין אנגעהעריגקייט צו דער קאמוניסטישער יוגנד. די געריכטס-אפּעליקאנטקע פרל. סעגאלאָוויטש איז אויך געווען און אנהויב צוגעצויגען צום פראצעס. בעת דער ערשטער אויספאָרשונג איז אבער פעסטגעשטעלט געווארען אז ד' האט מיט דעם ענין גארנישט צו טון און דעם פּראצעס געגען איהר איז בטל געווארען. דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען היינט.

א שיסעריי אינמיטען נאכט

נעכטען ארום האלב דריי ביינאכט האבען אגענטען פון דער אויספארשונגס-פאליציי בעמערקט אויף רוג אנדזשעיא און אל. קאשציושקי שטעהען אַנ'אויטא נעבען וועלכען עס האבען זיך געפינען 4 פערזאָן. איינער פון זיי האט זיך פארגעשטעלט אלס קאמיסאר און געוואלט ארעסטירען 4 פערבייגעהענדע פראסט טוטקעס-

די אגענטען זענען צו צו דעם מכלומרשטען קאמיסאר און פון איהם פערלאנגט ער זאל זיך לעגיטימירען. די 4 פערזאן האבען געגנוכען שטעלען א ווידערשטאנד. די אגענטען האבען רעמאלט ארויסגענומען רעוואלווערען און פערלאנגט פון די אומבעקאנטע זיי זאלען אויפהייבען די הענד אין דער הויך. איינער פון די לייט, וועלכער האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען אלס סטאניסלאוו מאטילסקי האט אונבעמערקטערהייט ארויסגעכאפט פון אויטא אנ'אייזען און דערמיט א קלאפּ געגעבען אין דער האנד אנ'אגענט, וועלכער האט געהאלטען א רעוואלווער. דער רעוואלווער איז אראפּגעפאלען אויף דער ערד. דאס האט אויסגענוצט מאטילסקי וועלכער האט אויפגעהויבען דעם רעוואלווער און מיט איהם פערוואונדעט דעם אגענט. גלייך נאכדעם האט מאטילסקי אנגעהויבען שיסען און אלע 4 האבען זיך געלאזט לויפען.

די אגענטען זענען נאך נאך די אנפאלער און עס האט זיך אנגעהויבען א שיסעריי פון ביידע צדדים.

פון דער שיסעריי זענען אלארמירט געווארען די ארומיגע פאליציי-פאטרולען, עס האט זיך אנגעהויבען א געיעג פון אלע זייטען נאך די באנדיטען אויף דער גאס פון 6-טען שערפיען, האט זיך איינגעגעבען די פיער חברה-לייט צו ארעסטירען. זיי זענען אפּגעפיהרט געווארען אין 7-טען קאמיסאריאט.

צום שווער-פערוואונדעטען געהיים-אגענט מיעשאווא איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטאוויע, אויפ'ן ארט פון דער געשעהעניש איז געקומען דער פראקוראר ד״ר מארקאווסקי, אויספארשונגס-ריכטער כאנדזשיקאווסקי, אויבער-קאמיסאר ניעדזשעלסקי און נאטשעלניק ווייער.

ווער ווייסט?

נעכטען אינדערפריה איז פון דער היים ארויס דער 18-יאהריגער שילער פון שווייצערס גימנאזיום אשר בידערמאן. ווער ס'ווייסט וועגען איהם ווערט געבעטען מיטצוטיילען ביי איהם אינדערהיים אויף פאמארסקא 7.

DR. MED.
L. Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף פּיעטריקאָווער 62, טעל. 39-42
נעהמט אָן פון 3—4 נאָכמיטאָג.

אַפּטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) מ. ליפּיעץ, פּיעטריקאָווער 195; מילער, פּיעטריקאָווער 46; גראָשקאָווסקי, קאָנסטאַנטינער 15; פּערעלמאַן, צעגעלניאַנאַ 64; ניעווינראָווסקי, אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37; יאַנקעלעוויטש, אַלטער מאַרק 9.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

פּאָרן אָפּפאָהרען נאָך ווין—נור איינציגע פאָרשטעלונגען פון די בעליבטע אַרטיסטען
ווירא קאַניעווסקאַ, פּאָול ברייטמאַן

פרייטאָג, ד. 27-טען, שבת, ד. 28-טען, זונטאָג, ד. 29-טען, 9 אַ זייגער אָווענד
שעהנע אויפפיהרונג! נייע טענץ! העהליך געזאַנג!
רייזעלע פון יאַפּאַ אין 3 אַקטען פון סיגאַל, מוזיק פון רומשינסקי.
הויפּט-ראָלען: „רייזעלע"—ווירא קאַניעווסקאַ; „ראָבערט"—פּ. ברייטמאַן.

שבת, 4 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען די בעליבטע פּיעסע אין לאָדז
דאָס הונ'דל אין 3 אַקטען פון שטיינבערג.
הויפּט-ראָלען: הונד'ל—וו. קאַניעווסקאַ; „דוד" — פּ. ברייטמאַן

מאָנטאָג, דעם 30-טען, 9 אין אָווענד צו פּאָפּולערע פּרייזען
די שטאַרק בעליבטע אויסנעמענע פּיעסע
דאָס פּענסיאָן-מיידעל אין 3 אַקטען פון שאָר.
הויפּט-ראָלען: „לילי"—ווירא קאַניעווסקאַ; „אַרנשטיין"—פּ. ברייטמאַן.

ס'נעמט אָנטייל דאָס גאַנצע פּערסאָנאַל. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.
אַדמיניסטראַטאָר: מ. אַרנוואַלד. מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.

וואָס וועט זיין אין טעאַטער
„SPLENDID"
?

ווייטערדיגע געווינסטען אין לאָדז

דער נעכטיגער ציהונגס-טאָג פון דער 5-טער קלאַס 19-טער מלוכה-לאָטעריע, האָט ווידער געבראַכט געווינסטען נאָך לאָדז. דאָסמאָל זענען געפאַלען אין אונזער שטאָט די געווינסטען 5000 זל. אויף נומער 64096 און 5000 זל. אויף נומער 117865. אינטערעסאַנט דאָס די געווינסטען שטאַמען ווידער פון דער קאָלעקטור ס. יאַטקאַ פון לאָדז.

אַ געהאָנגענער אין וואַלד

(2) נעכטען האט מען אין דאָרף אָפּאַטובעק הינטער לאדז געפונען הענגען אין וואַלד אַ מענשען וואס זעהט אויס אַלט צו זיין בערך אַ 60 יאהר. ביים זעלבסטמערדער האט מען נישט געפונען קיין שום פּאַפּירען און מ'קאן דערווייל נישט פעסטשטעלען ווער דער זעלבסטמערדער איז. אין טאַש האט מען ביי איהם געפונען עטליכע רעכנונגען, וואס זענען אויסגעשטעלט געווארען אין לאדז און ס'איז דערפאַר ענטשטאַנען אַ השערה, אז ער איז אַ לאָדזער. דער זעלבסטמערדער איז געווען אָנגעטון אין אַ מארינארקע און וועסט פון בראַנד קאליר, גרויע הויזען און שוואַרצע פּאַנטאפעל. ער האט געטראגען אַ העלע אויבערשטע קרעם-העמד מיט אַ קראוואט.

ציהונג פון דער 19-טער מלוכה-לאטעריע

5-טער קלאַס—15-טער טאג

10.000 זל. — 11690 122984 135930.
5,000 זל. — 2675 44152 52179 62919 64096 117865 139001.
3,000 זל. — 94882 100868 104743 110433 151035 175153 175773.
2.000 זל. — 4584 47722 62042 106409 107280 133391 136630 139331 142926 161211 182545 160077 163991.
1,000 זל. — 15159 58522 80418 104828 117353 129170 137252 156556
600 זל. — 1768 19295 20994 25130 36372 39779 41977 43564 45112 45433 46379 47710 66514 101887 104860 105904 107649 109684 123413 128615 138754 146097 172784.

5896 **שויז ווידער**

נעכטען אין 15-טען ציהונגס-טאָג פון דער 5-טער קלאַס איז געפאַלען דאָס געווינס
10.000 זל. אויף № 135930
אין דער גליקליכסטער קאָלעקטור
ב. ווינבערג, פּיעטריקאָווער 42, פּיעטריקאָווער 163
ביז איצט זענען אין אונזער קאָלעקטור געפאַלען פאָלגענדע געווינסען:
10 000 זל. — נ' 179501 5.000 זל. — נ' 157622
10.000 „ — „ 135930 2.000 „ — „ 168622
און אַ סך, אַ סך אַנדערע.
פערזוכט אייך שוין מיט אונזערע גליקליכע לאָסען צו דער 1-טער קלאַס פון דער 20. מלוכה לאָטעריע.

טעלעגראַמע!
ווי געוועהנליך!!!
זענען אויך נעכטען, אין 15. ציהונגס-טאָג פון דער 5-טער קלאַס, ביי אונז געפאַלען די געווינסען:
5000 זל. אויף נומ' 64096
5000 זל. אויף נומ' 117865
די איינציגע גליקליכסטע קאָלעקטור
ס. יאַטקאַ, לאָדז, פּיעטריקאָווער 22, פּיעטריקאָווער 66
פּאַביאַניץ, פּלאַץ דאַמבראָווסקי 3
זעהר וויכטיג!
צוליב דער בעקוועהמליכקייט פון די ג' שפּילער, צאָהלען מיר שוין יעצט אויס אַלע געווינסטען פון דער 5-טער קלאַס די אָפיציעלע טאַבעלען קענען אַלע ביי אונז נאָכזעהען אומזיסט. מיר האָבען שוין אָנגעהויבען צו פערקויפען אונזערע גליקליכע לאָסען פון דער 1. קלאַס פון דער 20. מלוכה-לאָטעריע. עס ווערט פאָראויסגעזעהן אַ פאַלשטענדיגער מאַנגעל אין אונזערע לאָסען! 89 95

אויפ'ן טויטען-בעט האָט זי פערשאלטען איהר חתן

ער האָט זי פערלאָזט און חתונה געהאַט מיט אַ אַנדערע — יעצט ווען די קללה איז מקוים געוואָרען בעט דאָס פאָר-פאָלק מחילה ביי דער פערשטאָרבענער כלה

מיט 18 יאָהר צוריק האָט זיך דער לעמבערגער סוחר עמנואל, פילסודסקיגא — נאָס פערלאָבט מיט פרל. מרים גראָסבארד. 4 וואָכען פאר דער חתונה האָט דער חתן אָנגעהויבען צו שטעלען דער כלה און איהרע עלטערען אזעלכע פאָ ערונגען, וועלכע זי האָט נישט געקאָנט נאָכקומען. צוליב דעם האָט דער חתן גענומען פערשלעפען די חתונה פון חודש צו חודש.

דערפון האָט די כלה געראָט גרויס עגמת נפש. זי איז אויך פאר צרות קראַנק געוואָרען. איהר געזונדהייט־צושטאנד האָט זיך פערערגערט פון טאָג צו טאָג, ווען זי האָט זיך דערוואוסט די סבה דערפון, וואָס דער חתן שטעלט אזעלכע בעדינגונגען, וועלכע זי קאָן איהם נישט נאָכקומען.

נישט וועגען קיין געלד האָט עס זיך דאָ געהאַנדעלט. זי האָט זיך דערוואוסט, אז ר. האָט א ליבע־פערהעלטניש מיט א אנדערער, מיט וועלכער ער וויל חתונה האָבען.

עס האָבען נישט געהאָלפען די טרערען פון זיין כלה, ער האָט אָבגעהאקט מיט איהר און א צייט שפעטער האָט ער זיך פערלאָבט מיט דער אנדערער און האָט מיט איהר חתונה געהאט.

דער געזונדהייט־צושטאנד פון זיין ערשטער כלה האָט זיך שטאַרק פערערגערט, אזוי אז די דאָקטוירים האָבען זי אויפגעגעבען.

אויפ'ן טויטענבעט האָט די גראָסבארד גע־האלטען אין איין שעלטען איהר געוועזענעם חתן. דערביי האָט זי געבעטען גאָט, אַז אויב ס'וועט עמנואל'ן גוט געהן, דאַמאָל זאָל איהם גאָט שטראָפען!...

א שטיקעל צייט שפעטער איז פרל. גראָסבארד געשטאָרבען. איהר טויט האָט איבערגעלאָזט א טיפע וואונד אין די הערצער פון איהרע עלטערען און געשוויסטער. יאָהרען־לאַנג פלעגען זיי ארומ־געהן מיט צובראָכענע הערצער.

איהר אמאָליגער חתן האָט מיט דער צייט אין אלעמען פערגעסען. עס איז איהם גוט געגאנ־גען. ער איז געוואָרען א גביר אדיר.

אָבער גראָד, ווען ס'איז איהם גוט געגאנגען, האָט אָנגעהויבען מקוים צו ווערען זיין ערשטער כלה'ס קללה.

8 יאָהר נאָך דער חתונה האָט זיין פרוי גע־בוירען א יונגעל. אין משך פון 8 יאָהר האָט זיך זיין פרוי געדאָקטערט, ווייל זי האָט קיין קינדער נישט געהאט. איהר מאַן איז ארומגעגאנגען ווי אויפ'ן עולם התוהו.

עס איז נישט צו בעשרייבען די שמחה פון דאָזיגען פאָר־פאָלק, ווען זיי האָבען געהאט א קינד. דער מאַן איז שיער נישט אראָב פון זינען פאר פרייד.

אָבער קיין נחת האָבען די עלטערען פון זייער בכור נישט געהאט. דאָס קינד האָט גע־האלטען אין איין קרענקען. און נאָך אַ יאָהר איז עס געשטאָרבען.

די עלטערען האָבען שטאַרק געטרויערט נאָכ'ן קינד, באלד האָבען זיי זיך געטרייסט, ווייל ס'איז געבוירען געוואָרען א צווייטער זוהן. אויך דאָס צווייטע קינד האָט געקרענקט. מען האָט אָבער אָנגעווענדעט אלעס מעגליכע, כדי דאָס קינד צו ראַטעווען. לכתחילה איז דאָס אויך געלונגען. ווען דאָס קינד איז אלט געוואָרען 5 יאָהר, האָט עס בעקומען א בלינדארם־ענטצינדונג און איז בעת דער אָפּעראַציע געשטאָרבען.

די עלטערען האָבען זיך שווער געקאָנט טרייסטען. די מוטער האָט כסדר געשריגען, אַז „זי ווייסט נישט פאר וואָס וואָס שטראָפט זי אזוי ביטער". דער פאָטער איז ארומגעגאנגען ווי משוגע.

ער האָט זיך ערשט איצט דערמאָהנט אין זיין ערשטער כלה'ס קללה און ער איז געווען טיף איבערצייגט, אַז דאָס שטראָפט איהם גאָט פאר די צרות און פריהצייטיגען טויט פון מרים גראָסבארד, און וועלכען ער איז געווען שולדיג.

מיט צוויי וואכען צוריק, האָט זיין פרוי גע־בוירען א דריטען זוהן, וועלכער איז אין 9־טען לעבענס־טאָג געשטאָרבען.

איצט האָט שוין מעהר דער מאַן נישט געקענט איבערטראָגען זיינע צרות און האָט זיין פרוי מגלה געווען דעם סוד, וועלכען ער האָט בעהאַלטען. ער האָט איהר דערצעהלט די מעשה פון דער קללה פון זיין ערשטער כלה אויפ'ן טויטענבעט.

שכנים, גוטע פריינד און קרובים האָבען דאָס פאר־פאָלק, וועלכע זייערע קינדער האָבען זיך נישט געכאַפּט, געראַטען צו געהן אויפ'ן בית עלמין בעטען מחילה אויפ'ן קבר פון פריהצייטיג פער־שטאָרבענער מרים גראָסבארד.

דאָס אומגליקליכע פאָר־פאָלק האָבען גע־פאָלגט די עצה. ריהרענדע סצענעס האָבען זיך אָפּגעשפּילט אויף איהר קבר. מאַן און ווייב האָבען יללה'דיג געבעטען מחילה, אז זי זאָל זיך דער־בארעמען און זיין א מליצה ישרה פאר די זונדיגע טאַטע־מאַמע.

ווי אזוי א חסידישער יוד איז פערנאַרט געוואָרען אין א „הייזעל" אויף זאמוייסקע

אויפרעגונג פון די שכנים אויפ'ן „שעהנעם" בעל־הבית — א מנין און אַ „הייזעל" אונטער איין דאך — מען מוז אַרויסראַטעווען די ספר־תורה

פון לובלין שרייבט מען:

אויף איין געביט האָט לובלין לעצטענס „מזל ברכה". „הייזלעך" מעהרען זיך ווי שוואָמען נאָך אַ רעגען, די גאַסען זענען פול מיט „מיידלעך" צווישען וועלכע מען זעהט אפילו מינד יעהריגע קינדער. לעצטענס איז אַזאַ הייזעל צוגעקומען אויך אויף זאַמויסקע 37. די זאַמויסקע גאַס איז שוין לעצטענס געווען „בעריהמט" געוואָרען אַדאַנק דער נישט בענוגענדער פאָליצייאישער שוץ! ערלויבען זיך דאָרט דעריבער די „מיידלעך", צו האַלטען זיך אויף דער גאַס אויסערגעוועהנליך חוצפה'דיג.

ווי ווייט די חוצפה און ווילדקייט דערגרייכט איז גענוג איבערצוגעבען פאָלגענדען פאַקט, וואָס האָט פאַריגען דאָנערשטאָג דאָרט פאַסירט און וואָס האָט שיער נישט געקאָסט דאָס לעבען פון אַן עלטערען חסיד'ישען יוד.

אַ געוויסער דוד מ. נישט וויסענדיג, אַז אין יענעם הויז געפינט זיך אַ זנות־שטיבעל און אָנ־נעהמענדיג די מיידלעך אין דרויסען אַלס פשוט'ע מיידלעך, הגם מיט געשמירטע באַקען און געפאַרב־טע ליפען — וואָס עס איז היינט קיין נייעס נישט אין דער בעשיידענסטער שטוב, איז ער צוגעגאַנ־גען צו אַזאַ „מיידעל" און זיך געפרעגט ווי אַזוי

מען געהט אריין צום בעקער, וועלכער וואוינט אין זעלבען הויז. דאָס „מיידעל" האָט זיך דער־פרייט מיט אַזאַ „פרייער" און אָנשטאָט איהם אריינצופיהרען צום בעקער האָט זי איהם איינ־געסיהרט צו זיך אין שטיבעל, וואו זי האָט שנעל אראָפגעוואָרפען פון זיך דאָס קלייד און געוואָרפען זיך אַ האַלב נאַקעטע אין די אָרעמס פון דוד'ען.

דערזעהענדיג, וואָס מיט איהם איז געשעהען און נישט וויסענדיג צי איז עס אַ ביי־זער חלום אָדער אַן אמת, האָט ר' דוד אויפגעהויבען אַ גע־שריי.

— שרייט נישט פעטער — האָט דאָס מיידעל איהם געוואָרענט — מענשען וועלען אריינקומען און איהר וועט פערשעהמט ווערען.

— אָבער וואָס ווילסטו פון מיר חצופה איינע?

— פעטער, מאַכט אייך נישט נאַריש און זייט נישט קיין יאָלד.

די האַלטונג פון דעם מיידעל, וועלכע האָט נאָך פערשלאָסען די טיר און געבליבען שטעהן אין חוה'ס מלבושים, האָט ר' דוד'ן אַרויסגע־בראַכט פון געדולד און ער האָט גענומען קלאַ־פען אין טיר, דאָס מיידעל האָט איהם אָבער אַוועק־געריסען פון טיר און ער איז געבליבען ליגען אין חלשות. מען האָט איהם אָפּגעפּאַמפּט.

— בעצאָהלט 5 זלאָטיס און טראָגט אייך אָפּ.

ר' דוד האָט בעצאָהלט 5 זלאָטיס אָבער ווי נאָר ער איז אַרויסגעקומען אויפ'ן הויף איז דער יוד נאָכאַמאָל געפאַלען אין חלשות. שכנים זענען זיך צונויפגעלאָפען. סוף כל סוף האָט מען דעם יוד אָפּגעפּאַמפּט און איהם אריינגענומען צו אַ שכן, וואו ער האָט אויפגעקלערט, וואָס מיט איהם איז געשעהן.

אַ פערשעהמטער איז דער יוד אַהיימגעגאַנגען וואו ער ליגט איצט קראַנק פון דער פּאַסירונג.

די שכנים פון יענעם הויז זענען גוואַלדיג אויפגעבראַכט אויפ'ן ווירט, וועלכער געהט אָן אין שטאָדט אַלס „שעהנער" בעל בית און דאָך האָט ער בעוואוסטזיניג פערדינגען ביי זיך אין הויז אַ דירה אויף זנות. דער סקאַנדאַל איז נאָך גרעסער דערמיט, וואָס דערזעלבער ווירט האָט נאָך די חוצפה צו האָבען ביי זיך אין הויז אַ מנין מיט אַ ספר תורה. די שכנים פערלאַנגען, אַז קודם כל זאָל פון זייער הויז בעזייטיגט ווערען דאָס „הייזעל". אַלעני־פאַלס איז נישט צו פערשטעהן, וואָס די מתפללים טאָלערירען אַזאַ מצב, און ראַטעווען נישט אַרויס די ספר תורה פון דאָזיגען זנות הויז.

פערפיהרט א לעמבערגער יודיש-מיידעל

זי האָט נישט געוואָלט הערען קיינעמס עצות און איז אריינגעפאַלען אין דער נעץ פון פרויען-הענדלער

פון לעמבערג שרייבט מען: אויף זאַמאַרסטי־נאָוו וואוינט אַ הענדלער מיט'ן נאָמען חיים ראָט־בלאַט וועלכער איז לא עלינו אַ גרויסער אביון און דערביי אַ מטופּל מיט קינדער. אַלע קינדער אַרבייטען שווער און ביטער, כדי צו פערדינען אויף אַ שטיקעל ברויט.

די עלטסטע טאָכטער זיינע איז געווען זעהר אַ שעהן מיידעל און האָט זיך עלעגאַנט געקליידעט. איהרע עלטערען און געשוויסטער האָבען געלעגט אויף איהר גרויסע האָפנונגען. זיי זענען געווען איבערצייגט, אַז אין איהר וועט זיך פערליבען אַ רייכער אַמעריקאַנער און זי וועט זיי אַלע גליקליך מאַכען.

עס האָבען זיך צו איהר געשרכנ'ט פערשידע־נע בחורים. זי האָט אָבער מיט קיינעם נישט גע־וואָלט חתונה האָבען. זי האָט נאָר געזוכט אַ עושר.

מיט אַ צייט צוריק האָט זי זיך אויפ'ן לעמבער־גער באַהנהויף ווען זי איז געפאָהרען קיין בושו־טשאָוויץ, בעקענט מיט אַ שעהנעם, עלעגאַנט־געקליי־דעטען יונגענמאַן, וועלכער האָט זיך איהר פאָרגע־שטעלט אַלס זעהר רייכער אַמעריקאַנער רעסטוי־ראַטאָר לואי פאַנר.

פאַנר איז שוין מיטאיהר געפאָהרען קיין בושוטשאָוויץ. אויפ'ן „ערשטען קוק" האָט ער זיך אין איהר פערליבט. איהר איז דער יונגערמאַן אויך געפעלען געוואָרען, בפרט, ווען זי האָט דער־הערט, אַז ער איז אַ רייכער אַמעריקאַנער.

פאַנר האָט איהר געצאָהלט פאר אַלעמען, וואָס איהר האַרץ האָט נאָר געוואָלט אין בושוטשאָוויץ.

בקיצור: נאָך אין דעם זעלבען אָוונט האָט זי איהם אהיים געפיהרט צו איהרע עלטערען.

אויף צו מאָרגענס האָט ער איהר געבראַכט אַ שעהנעם בריליאַנט־רינג אַלס מתנה און 4 טאָג שפּעטער האָט מען געשריבען תנאים.

דעה דאָזיגע פאַקט האָט אויף דעם זאַמאַר־סטינאָווער געמאַכט אַ פערשטענדליכען איינדרוק. אַלע איהרע חברטעס און שכנים האָבען זי מקנא געווען. עס האָבען זיך אָבער געפינען אַ סך פריינד, וועלכע האָבען איהר געראַטען נישט צו פאָהרען קיין אַמעריקאַ, ווייל מען קאָן דאָך נישט וויסען מיט וועמען מען האָט צו טון, אפשר איז ער אַ פרויען־הענדלער.

אָבער סיי די כלה און סיי איהרע עלטערען האָבען פון קיינעם קיין עצות נישט געוואָלט הערען. זיי זענען געווען איבערצייגט, אַז פאַר גרויס קנאה רעדט מען וועגען דעם נישט־געשטויגענע זאַכען...

מיט 5 וואָכען שפּעטער האָט דאָס פּאַרל חתונה געהאַט. נאָך דער חופּה האָט דער יונגערמאַן גע־געבען זיין ווייבעלס פאָטער 1,000 דאָלאַר און אַ־יך די אַנדערע משפּחה־מיטגלידער — שעהנע מתנות. 2 טעג נאָך דער חתונה איז ער אַוועק. זייט דאַן האָבען די עלטערען נישט קיין שום ידיעה פון דעם פּאַרל.

איצט ווערט זיי קלאָר, אַז זייער איידעם איז טאַקע אַ פרויען־הענדלער.

Dr. S. HEINRICH
פּאַמאַרסקאַ 10, טעל. 47-67
צוריקגעקעהרט.
ספּעצ. פאַר קינדער און אינערליכע קראַנקהייטען
היילט מיט פיזיק.־טעראַפּיע. דיאַטערמיע. קוואַרץ לאַמפּען. ליכט־בעדער, נעמט אָן פון 2-12½ און פון 4-7 נמ. פאַר אונבעמיטעלטע לעשטניצע־פרייז.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
— און איבערגעצויגען אויף —
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַ־ליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען. נעמט אָן פון 8-10 פריה, 12-2 נ.מ. און פון 4-8 אָוו.

יורידישע עצות

פון דער האָזינער אָפּטיילונג גיט די רע־דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
בײַם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעקלעבט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט פערעפענטליכט. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9808. שפּיציק.

אמת פון פּינקט 1 אַרט. 58 פון דעם ניי־עם פעראייניהייטליכען אוסטאַוו וועגען אַלגעמיינע פליכט פון מיליטער־דינסט קאָן מען דרינגען, אַז אויף אַן אומגעזעצליך חתונה געהאַטען פאָטער ווערט אַ פּאָבאָראָווי קיין אַפּיעקונסטוואַ נישט אָנערקענט.

דאָגעגען אָבער לויט'ן פּונקט — 6 אַרטיקעל 348 פון דער אויספיהר־פעראָרדנונג פון מיליטער און אַנדערע מיניסטאָרען צום דערמאָנטען אוס־טאַוו, וועלכע איז דערווייל נאָך פערפליכטענד, קאָן אַ פּאָבאָראָווי בעקומען אַן אַדראַטשעניע צוליב אַן אַפּיעקונסטוואַ אויך אויף אַן אַזוי גערופענעם לעגיטימען פאָטער, אַלס איינס, צי דער לעצטער האָט דורך אַ שפּעטערדיגע געזעצליכע הייראַט סאַנקציאָנירט זיין פאָטערשאַפט אָדער דער אומשטאַנד פון פאָטערשאַפט ווערט בעשטעטיגט דורך אַ דעציזיע פון דער געהעריגער מאַכט per rescriptum principis. אין לעצטען פאַל קאָן מען שטאַט אַ וויטשאַנג פון די ביכער פאַר די שטענדיגע איינוואוינער פאַר דער גאַנצער פאַמיליע, וואָס ס'ווערט געוועהנליך געפאָדערט, צושטעלען אַ בעשטעטיגונג פון מאַגיסטראַט אָדער געמיינדע־אַמט וואו, מען וואוינט, וועגען דער צאָהל מיט־גלידער פון אייער פאַמיליע, אָנגעבענדיג גענוי זייערע נעמען און צוליגענדיג פאַר יעדען בעזונ־דער אַ געבורטס־מעטריקאַ.

דעסגלייכען קאָן אויך אָנערקענט ווערען אַן אַפּיעקונסטוואַ פאַר אַ פאָטער און משפּחה פון אַן אַדאָפּטירטען פּאָבאָראָווע.

—=:§:=—

9809 ר. ז.

אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען אַ שטראָפלי־כער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר נישט וועלען אויסהאַלטען די עלטערען, קאָן אין דעם פאַל וועגען 1 טייל אַרט. 419 פון שטראָף־קאָדעקס קיין רייד נישט זיין, ווייל דער דערמאָנטער אַר־טיקעל זעהט פאַר אַ שטראָף־סאַנקציע בלויז אין דעם פאַל, ווען עס גייט וועגען געזעצליכע חתונה געהאַטע עלטערען.

אפילו אין לעצטען פאַל קאָן אַזאַ האַנדלונג מצד אַ זוהן קוואַליפיצירט ווערען לויט'ן אַנגע־וויזענעם אַרטיקעל אויף וויפיל, די עלטערען נוי־טיגען זיך פּאַקטיש אין אַזאַ אויסהאַלט און דער זוהן איז ביכולת די עלטערען דערויף צו געבען.

9810 חיים לודזקי:

איהר דאַרפט זיך תיכף ווענדען מיט אַן אַנטשפּרעכענדע בקשה אין שטאָטישען געריכט, וואו די ירושה געפינט זיך, וועגען אַ פּעראָר־דנונג, אַז מען זאָל דאָס איבערגעבליבענע פער־מעגען פערזיגלען. אַרויסטרעטען מיט אַזאַ ווענ־דונג אין געריכט קאָן יעדער פון די קרעדיטאָרען, פּרעטענדענטען אויף דער ירושה עווענטועל קרובים פון די מינדערעהריגע יורשים.

תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו כי חוק לישראל הוא משפט!!!
זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פּיעטריקאָווער 17
52 זאַכאַדניאַ 52
טעלעפאָן 48-79
וואו עס ווערט געוויסענהאַפט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס, קלאָזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַניעס, אַלערליי כּפּראָוועס קאַרנע און ציווילע וועגען דירות אין אורזשאַנד ראַזיעמטשי ספּעציאַליסט פון שותּפות־אַקטען.
מיט אַכטונג
י. מאַנעלאַ, פּעטריקאָווער 17
רעכטס־קאָנסולענט

וואס די אכציג יעהריגע אקטריסע וואלט געטוהן ווען זי איז היינט אכצעהן יאהר

„ווי וואלט געווען, ווען איך בין צוריק אכט 18 יאהר ?״ אט די סענטימענטאלע אומניצליכע טראכ־טעניש, ווי אפט קומען זיי ארויף אויפ'ן געדאנק, און בשעה מיר טראכטען אזוי, דאכט זיך אונז רעמאלט ווען אזוי נס וואלט געשעהען, ווי קלוג, ווי שעהן, ווי אנדערש מיר וואלטען איינגעארדענט אונזער לעבען. נו, אוראי וואלטען מיר נישט בע־גאנגען די טעותן, וועלכע מיר האבען פריהער געמאכט. און אוראי וואלטען מיר געוואוסט, ווי אויסצונוצען די גלענצענדע געלעגענהייטען, וועלכע מיר האבען פריהער פערנאכלעסיגט, א, מיר וואלטען שוין געוואוסט, ווי צו לעבען.

די בעריהמטע ענגלישע אקטריסע, מערוש קענ־דאל, וועלכע איז נאר וואס אלט געווארען אכציק יאהר, האט זיך א פרעג געטוהן די זעלבע פראגע: ווי וואלט געווען, ווען איך ווער דורך א כישוף ווי־דער אלט אכצען יאהר ? און דאס, וואס זי האט זיך געענטפערט האט זי פערעפענטליכט אין אנ'ארטיקעל אין אנ'ענגלישען זשורנאל.

און פלוצ' דאכט זיך, אז עס איז גרינג צו זאגען, ווי אזוי מען וואלט געלעבט, ווען די יוגענט קומט מיט אמאל צוריק ווען מען וויל זייז ערליך צו זיך. די דערפאהרונג פון די עלטערע יאהרען קען מען נישט פערשמעלצען מיט יוגענטליכען אימפעט, און דער־פאר די אייביגע טראגעדיע: א, ווען די יונגע וואלטען נאר געוואוסט ? ווען די אלטע וואלטען נאר געקענט !

מערוש קענדאל איז אין יענעם טיפען אלטער, ווען מען קוקט אויפ'ן לעבען, וואס מען דארף באלד פערלאזען, פילאזאפיש, און קלאר טרעטען ארויס די אמאליגע טעותי. און זי פרעגט זיך, צי וואלט זי די טעותן טאקע פעריכט ?

פריהער פאר אלץ, זאגט זי, וויל איך זיך פרעג־גען, ווי אזוי איך וואלט זיך בענוצט מיט די ברייטע מעגליכקייטען, וועלכע פרויען האבען איצט איך אלע געביטען, „עס איז נישט צו לייקענען, אז אין מיינע יונגע יאהרען איז דער לעבען פון דער פרוי געווען פיל שווערער״.

צוקוקענדיג זיך צום לעבען, דאכט זיך איר אבער אז די היינטיגע יונגע מיידלעך בענוצען זיי־גאנץ ווייניג מיט די נייע ברייטע מעגליכקייטען. זי פרעגט: וויפיל פון די יונגע פרויען האבען טאקע מיט זייערע אייגענע הענט אויפגעבויט זייער דער־פאלג אין לעבען ?

געוויס, מען הערט ווענען פרויען אדוואקאטען, ארכיטעקטען, אבער מען הערט וועגען זיי טאקע נאר דערפאר, ווייל זיי זענען אויסנאמען, די מעהר־סטע מיידלעך זענען אנגעשטעלטע אדער ארבייטער־רינס. און אזוי בלייבען זיי ביז זיי האבען חתונה, אדער ווען עס גליקט נישט, ביז'ן לעצטען טאג פון זייער לעבען. פארוואס בלייבען אזוי פיל מיידלעך שטעהן אויפ'ן אונטערשטען שטאפעל פון א קאר־יערע ?

זאל עס זיין דערפאר, ווייל אין תוך גענומען אינטערעסירען זיך נישט מיידלעך מיט א קאריערע ? מאדאם קענדאל מיינט, אז זי, ווען זי איז יונג צו־ריק, וואלט זיך יא אינטערעסירט. זי וואלט זיך נישט בענוגענט מיט קלייניגקייטען. זי וואלט געפיהלט דעם דראנג צו שאפען א נאמען פאר זיך. קען זיין, אז אלס א היינטוועלטיגע מיידעל וואלט זי געהאט א בעדערפעניש אין מעהר פערגעניגענס און רייכערע קליידער און דערפאר טאקע וואלט זי געארבייט שווערער, און נאך פולער און שארפער הנאה גע־האט פון די פערגעניגענס.

פרוי קענדאל קומט פון א פאמיליע, וואו די טעאטער־טראדיציע איז איבערגעגאנגען בירושה פון דור צו דור. א פאמיליע פון בעריהמטע אקטיארען און אקטריסעס. און די טראדיציע, וועלכע איז אריין אין בלוט, ווא'ט מסתמא געצוואונגען מרס. קענדאל זעין זי אין א יונג' מיידעל פון אונזער צייט, זיך אפ־צוגעבען דער בינע, ווי זי האט עס געטוהן אין איהר צייט. אבער אויב נישט, קען זי זיך ראך פאר קיין פאל נישט פארשטעלען, אז זי זאל זיך צופרידענ־שטעלען מיט קליינע לייכטזיניגע פערגעניגענס. גע־וויס, זי וואלט מיט פערגעניגען געטאנצט, געזונגען, פרעהליך פערבראכט מיט גוטע פריינט און וואלט געפיהלט די זעלבע שארפע גיריגע הנאה פון לעבען, ווי דאס פיהלט די יוגענט אין אלע צייטען און אין אלע לענדער. אבער עס וואלטען זיכער געווען שעה נאכדעם, ווי די ארבייט פון טאג איז געטוהן געוא־רען און דער לעצטער טאנץ איז פעראיבער, ווען זי וואלט וועלען זיך אליין און רוהיג טראכטען. אלטע מענשען, זאגט מען, לעבען מיט ערינערונגען. דאס איז אמת, אבער אויך די יוגענט האט ליב זיך צו דערמאהנען. און די יוגענט דארף ליב האבען צו טראכטען.

מיר לעבען אין מאדערנע אומרוהיגע צייטען, וועלכע צווינגען זיך צו פערטראכטען. דאס, וואס איז שייך געזעלשאפטליכע פראגען. א חוץ דעם איז נאך קיינמאל דער פערזענליכער לעבען נישט געווען צוזי ארומגערינגעלט מיט געפאהרען, נסיונות ענטוי־שונגען, קאמפען. און צו זיי כו' מען זיך גרייטען, נאר ווענען איין זאך איז אונזער אלטיטשקע נישט זיכער, און דאס איז, וואס וואלט זי געטוהן מיט די אלע ספארטען, וואס זענען אין מאדע? אמת, דאס ספארט־מיידעל איז געזונט און מונטער און פול מיט זעלבסטפערטרויען. איהרע באקען בליהען פון זיין א סך אויף דער פרישער לופט. אבער אין מרס. קענדאלס אויגען האט זי אויך אומ־פערצייליכען חסרון: זי איז נישט ניגוג ווייבלעך. פרוי קענדאל געפינט נאר שיינקייט אין דעם, וואס א מיידעל רייט אויף פערד. מסתמא איז עס דער איינציגער ספארט, מיט וועלכען זי וואלט זיך פער־נומען, ווען די כשופ'דיגע יוגענט קומט צוריק.

נישטא עפעס שענערעס אין דער וועלט ווי די מיידלעך פון אונזער צייט — שלאנקע, מיט לאנגע פיס, קלארע, ליכטיגע מיידלעך. אבער די שיינקייט, דער אויסערגעוועהנליכער „שארם״ ווערט פער־גרעבט מיינט פרוי קענדאל, פון צו גרויסער כח ו־ליעזער אנשטרענגונג. אט די אומ'ליקליכע יאקו־רענץ מיט דעם מאי אויפ'ן ספארט־פעלד צושטערט די גראציע און די נאאיוויטעט פון מיידעל־אייגענ־שאפטען, וועלכע זענען זעהר טייער און די אויגען פון פרוי קענדאל, וועלכע שטעקט פארט נאך ביי איהר גאנצען מארגעניזם אין דער וויקטאריאנישער צייט.

און אזוי ווי זי וואלט געווען גאנץ קאלט צו ספארט, וואלט זי זיך מסתמא מעהר אפגענעבען מיט ביכער, טרוימט ווייטער פרוי קענדאל. זי וואלט א סך געליענט, ווען זי איז איצט צוריק מיידעל, אבער וועלכע קארטען ביכער וואלט זי געלייענט ? ווייל מיס קענדאל איז דורכאויס אומצופרידען מיט אונזער איצטיגער ליטעראטור. זי רופט עס „האס־פיטאל־ליטעראטור״. די העלדען זעהען איהר אלע אויס צו זיין נערוועז־קראנקע, אומנארמאלע מענ־שען. די געשעהענישען זענען אויסגעטראכט אדער אויסטערליש איבערטריבענע. פונקט ווי אלע נא־ע־ליסטען וואלטען זיך אפגערעדט צו רייצען די אינס־טינקטען ! ניין מיס קענדאל געפעהלט נישט די איצטיגע ליטעראטור. איז וואס־זשע וואלט זי פארט געלייענט. זי האט אפשר, אט זי, ארויסגעראטע־וועט פאר זיך א פאר שרייבער פון דעם איצטיגען כאאס. און פאר דער איבעריגער גייסטיגער שפייז וואלט זי געמוזט אנקומען צו די וויכטיגע וויקטא־ריאנישע שרייבער פון איהר אייגענער אמת'ער יוגענט.

אבער דאס וויכטיגסטע, וואס זי וואלט געוואלט פון לעבען, איז גליק פערשטעהט זיך. דאס וואס אלע מענשען פון אלע צייטען ווילען. און דאס אייגיגע געפינען. איצט צו 80 יאהר, ווייסט זי, ווי אזוי מען קעמפט אויס דאס גליק. אבער וואלט זי עס גע־וואוסט זיי צוואנציג יאהר ? מסתמא נישט, ווי קלוג און ווי מארערען זי וואלט נישט געווען. זי וואלט אודאי בעגאנגען פעהלערן. וואלט אידאי נישט גע־קענט אפשאצען דאס רעכט פון דעם פאלשען: וואלט מסתמא נישט געקענט אונטערשיידען צווישען פערגעניגען און צופרידענקייט, און צווישען ביידע איז ראך א גרויסער חילוק, און וואלט מסתמא גע־לערנט איהר „לעקציע״ אין לעבען דורך פיין און ביטערניש. א, ווען זי, די אלטע פרוי, קען זיין צוריק יונג ! און ווען יונגערהייט וואלט זי געהאט די פולע דערפאהרונג און חכמה פון איהרע איצטיגע אלטע יאהרען.

ק. לעווין.

די ביבעל—דאס פערשפרייטסטע בוך אין דער וועלט

לאנדאן, (יט"א) פון דעם בעריכט, וואס איז פערעפענטליכט געווארען אין צוזאמענהאנג מיטן 125־יעהריגען יובילעאום פון דער ענגלישער ביבעל־געזעלשאפט איז צו זעהען, אז דער תנ"ך איז דאס פערשפרייטעסטע בוך אויף דער גאנצער וועלט. אין דעם יובילייאהר פון דער דערמאנטער געזעל־שאפט איז די אויפלאגע פון דער ביבעל אין פער־שידענע שפראכען, וואס ווערט ארויסגעגעבען דורך דער דערמאנטער געזעלשאפט, דערגרייכט ביז 11,399,540 עקזעמפלארען. יעדער שעה ווערען ארויסגעגעבען נייע 1500 עקזעמפלארען. אין משך פון איהר עקזיסטענץ האט די ענגלישע ביבעל־געזעלשאפט ארויסגעגעבען 397 מיליאן עקזעמפלארען פון תנ"ך און פון דער ברית־החדשה.

נייער סעזאן פון קראקאווער יודישען טעאטער

די צוגרייטונגען צו דעם נייען סעזאן פון גע־זעלשאפטליכען יודישען טעאטער אין קראקא זע־נען אין פולען גאנג. די ערעפנונג איז געפלאנט אויפ'ן 21־טען אקטאבער 1929.

ארטיסטישע כוחות, וואס רעפלעקטירען צו שפילען אין קראקא וו. רען געבעטען זיך צו שטע־לען אין פערבינדונג מיט דער קראקאווער טעא־טער־געזעלשאפט און תיכף פיינשיקען גענויע אפערטען אויפ'ן אדרעס פונ'ם פארזיצער:

S. Freund, Kraków
Aleja Słowackiego 60

„ליטעראַרישע בלעטער"

עס איז דערשינען דער 38־טער נומער פון די „ליטעראַרישע בלעטער" מיט פאלגענדען רייכען אינהאלט: ד"ר יעקב גארדאן — משה מענ־דעלסאן דער פילאזאף (רעפערט, געהאלטען אויף דער מענדעלסאן־פייערונג פונ'ם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין ווילנע דעם 6 טען סעפטעמבער 1929). נחמן מייזיל — שמעון דובנאוו'ס ליטעראַרישע זכרונות, א. אלפערין — א נייער אנגריף אויפ'ן בוך, משה שאליט — מענ־דעלע מוכר ספרים אויף דער פויזנער אויסשטע־לונג, אברהם רייזען — יודישע אותיות (סקיצע), פרץ הירשביין — חיים, יודישער וויסענשאפטלי־כער אינסטיטוט, אמעריקאנער געלערנטע וועגען יודישען וויסענש. אינסטיטוט, אהרן צייטלין — וועגען א דרוק־פעהלער אין רייזענס לעקסיקאן (בריף אין רעדאקציע), ש. שפיגעל — ווי איז עס באמת? (א בריף), נ. מ. — „די ערשטע טויב", נייע ביכער, פון וואך צו וואך (ליטעראַטור און קולטור טעאטער און קונסט), בילדער, אנאנסען.

„טשישטשי זשידי"!

אַ וואָרענונג פון דער „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ"

אונטער דעם ראזיגען קעפעל דרוקט די נעכ־טיגע „גאזעטא ווארשאווסקא" פאלגענדעס:

„דער „נאש פשעגלאנד", וועלכער איז זונטאג ארויסגעטראטען צום ערשטען מאל אלס סאנאציע־ארגאן, אפדרוקענדיג דעם ארטיקעל „נאסנאנצעמו שוויאטו", (פילסודסקים ארטיקעל. רעד.) און וועל־כער איז פערשכורט מיט'ן ערפאלג פונ'ם יוביענטום אין משך פון די לעצטע דריי יאהר (?! רעד.) טרעט אלץ אפטערס ארויס אלס ארביטער פון פוילישע ענינים און דערלויבט זיך אויף א בעלייריגענדען טאן אין בעצוג צו די פוילישע פארטייען.

לעצטענס האט זיך עס דער „נאש פשעגלאנד" דערלויבט אין בעצוג צו דער ענדעציע.

„ווי אזוי אנדערע פערקוקען זיך דערויף, דאס איז זייער זאך. פון אונזער זייט מוזען מיר אלענ־פאלס, אנ'עצה געבען דעם „נאש פשעגלאנד", אז ער זאל — אדער אויפהערען זיך צו פערנעהמען מיט'ן פוילישען נאציאנאלען לאגער, אדער רעספעק־טירען איהם.

„מיר דערלויבען זיך צו בעמערקען, אז יודען האבען שוין נישט איינמאל, דורך זייער פראוואקאַ־טארישער אויפפיהרונג לגבי די נאציאנאלע עלע־מענטען אין זייער פאטער לאנד, ארויסגערופען זעהר נישט־ליבע זאכען.

„אלזא, שטילער, זשידעס! איהר, וואס איז אייער פאנאטישע רעליגיעז־נאציאנעלען עגאאיזם ווילט איהר הערשען איבער די צעהן מאל פון אייך מעהרערע אראבער אין זייער אייגען לאנד — האט נישט דאס רעכט צו קריטיקירען קיין שום נאציאנא־ליזם בכלל, און די פוילישע נאציאנאלע בעוועגונג בפרט. פערשטאנען?"

—דאס איז דא פאראן צו פערשטעהן?

אוודאי פערשטעהט מען דא שטעקט נישט קיין גרוי־סע און קיין טיפע פילאזאפיע:

ס'איז קלאר, זשידעס האבען נישט קיין רעכט און זיי דארפען שווייגען; און אויב זיי וועלען נישט שווייגען, וועט מען מיט זיי לערנען ווי די אראבער אין ארץ־ישראל?

דער מאלפע-מענטש

(סענסאַציאָנעלער ראמאַן) (20

דער אלטער נעוובארט האט זיך אויסגעווידעלט.

— יא, איהר זענט גערעכט, מיידעלע! איהר דארפט צו זיין דאנקבאר דעם ראַינען יונגנמאַן. ער האט זיך נישט געלייגט שלאפען, און די גאנצע נאכט אפגעוואַרט די מאלפע אין גארטען.

— איהר האט זי אפגעווארט? — האט ארעלע ארויסגעשעפטשעט מיט שרעק.

— מיסטער נעוובארט איז מגזם מיינע פערדינס־טען, — האט מאריס א זאג געטוהן — אויב איהר מיינט, אז פון מיר רעדט ארוים די געוועהנליכע בעשיירענהייט פון א העלד, האט איהר א טעות. איך האב טאקע אפגעווארט דאס אנקומען פון דעם ראזיגען פיר־הענטיגען העה, ווארום און אזנער האב איך איהם בעמערקט אין דעם הער לאנגוואלים פעלד. איהר האט ראך איהם אויך געזעהן, מיסטער נעוובארט, נישט וואהר?

דזשעק האט שווייגענדיג א שאקעל געטוהן מיט'ן קאפ.

— מיר האבען איהם ביידע געזעהן — האט מאריס רוהיג פאַרטגעזעצט און איך האב א טראכט געטוהן, אז אויב ער וועט זיך בעוויזען ביינאכט פאר די פענסטער פונ'ם אויפגעהענגטען „קינא־שטערען", קען זי איהם אויך איבערשרעקען... דאס מיין איך אייך, פריילין לעוושטיין. חוץ מזה האט זיך מיר אבסאלוט נישט געוואלט שלאפען, און איך האב מיט פערגעניגען ארומגעשפאצירט אין גארטען.

דאס מיידעל האט ראסטיג אויסגעשטרעקט צו איהם די האנד, אבער מאריס האט זי שנעל א דריק געטוהן און ארויסגעלאזט.

— א דאנק אייך מיסטער בראקמאן. איך בין געווען אומגערעכט אין בעצוג צו אייך.

מאריס האט א ציה געטוהן מיט די פלייצעס.

— שוין זשע נאר איהר אליין זענט אומגע־רעכט? אין דער וועלט בכלל איז נישטא קיין גע־רעכטיגקייט.

ארעלע איז ארויף אין איהר צימער, און פעסט פערמאכט דאס פענסטער.

ארויסבליקענדיג פון הינטער די פאָרהענגלעך, האט זי בעמערקט אונטען דאס פייערל פון מא־ריסעס פאפירָאס הינטער די בוימער, און מיט א זיפץ האט זי זיך אוועקגעלעגט אויפ'ן בעט.

ווען לעמעל פאס האט אויף מארגען איינרער־פריה געוועקט די ארטיסטען און נעקלאפט צו איהר אין טיר, איז זי נאך געווען טיף פערזונקען אין שלאף.

דער סצענאריסט פאס האט זיך מיט די ערשטע פריהמארגען־שטראהלען אפגעלאזט אונטען, און בעגעגענדיג מאריס'ן, האט ער זיך טרוקען בעגריסט.

— גוט מארגען, — האט געענטפערט מאריס.

— דאכט זיך, מיסטער פאס, איהר האט זיך נעכטען לענגער פערהאלטען אין „גריף טאווערס" ביי אייער פריינד גרעגנארי פען.

— דאס איז נישט אייער זאך, — האט בייז א ברום געטוהן דער סצענאריסט, און געוואלט פער־בייגעהן, אבער מאריס האט איהם פערשטעלט דעם וועג.

— ענטשולדיגט, איך זאך אינטערעסירט מיך דווקא יא זעהר: אפשר וועט איהר מיר אויפקלערען ווי־אזוי אט דאס ווייסע קיילעכדיגע פאפירעל האט זיך בעוויזען אויף דעם פענסטער פון פריילין לעוור־שטיין?

ער האט אנגעוויזען מיט'ן פינגער אויפ'ן פלעק, וואס האט זיך געווייסעלט אויפ'ן פענסטער פונ'ם מיידעל.

— איך האב קיין שום אהנונג נישט, — האט פאס געענטפערט מיט רוגז, אבער אין זיין שטימע האט אפגעהילכט א פערבעהאלטענע שרעק.

— אויב איהר ווייסט נישט, טא ווער זשע רע אנדערש קאן עס וויסען? ובפרט, אז איך האב אליין געזעהן, ווי איהר האט נעכטען צוגע־קלעפט דאס פאפירעל צום פענסטער.

— אויב איהר ווילט דווקא וויסען, איז עס געמאכט געווארען דערפאר, כדי די אפעראטארען זאלען קענען אנשטעלען זייערע אפאראטען אין דער געהעריגער ריכטונג.

די ערקלערונג האט זיך געקענט אויסווייזען צו זיין אנ'אויפריכטיגע, אנ' אמת'ע.

מאריס האט געזעהן, ווי דזשעק נעוובארט האט געמאכט פערשידענע סמנים אויף די ווענט פונ'ם הויז און אויף די בוימער אין גארטען, כדי פער־לייכטערען די אקטיארען און אפעראטארען צו אר־יענטירען זיך.

ביי דער ערשטער געלעגענהייט, האט ער זיך וועגען דעם ענין נאכגעפרעגט ביי נעוובארט'ן.

— ניין, — האט געענטפערט דער אלטער רעד־זשיסער — איך האב נישט בעפוילען צו מאכען קיין צייכענס אויף פענסטער, וואו האט איהר געזעהן א צייכען?

מאריס האט אנגעוויזען וואו.

— איהר מיינט, אז איך האב עס געמאכט? אין מאמען מיטען פענסטער! עפעס א מארנע איד־יאטישקייט, ס'ארא שוטה איז עס איינגעפאלען?

— פאס האט עס אוודאי געמאכט מיט א בע־שטימטער כוונה. ער האט ספעציעל אפגעצייכענט דאס פענסטער פון פריילין לעוושטיין, לויט רעד־ביטע פון מיסטער גרעגנארי פען.

— צי וואס האט ער עס געטוהן? — האט נעוובארט פערוואונדערט א פרעג געטוהן.

— כדי צו בעווייזען דעם אראנגאוטאנג באנ'ן דעם צימער פון דער פריילין לעוושטיין, — האט מאריס געזאגט.

ער האט גארנישט געצווייפעלט אין דעם, אז ער איז גערעכט.

קאפיטעל עלף
דאס געשריי אויפ'ן טורעם

מאריס'ן האבען נישט אינטערעסירט די פריה־מארגען־אויפנאהמעס.

ער האט ממש געברענט פאר אומגעדולד, וואס גיכער צוצוטרעטען צו דער ארבייט, און אויסנוצענ־דיג דעם ערשטען בעסטען מאמענט, האט ער אומ־בעמערקט פערלאזט לאנגוואלי'ס כאלווארק, און איז גלייך מיט די פעלדער אוועק אין „גריף־טאווערס".

דער וועג דורך די פעלדער האט אויף דער העלפט פערקירצט דעם וועג צום שלאס פון מיסטער גרעגנארי פען.

מאריס איז געגאנגען שנעל, קוקענדיג זיך אונטער די פיס, און בעמיהענדיג זיך דערביי צו פאקען אויפ'ן פייכטען בארען די שפורען פון דעם מאלפעס שריט.

נישט בעמערקענדיג קיין שום פערדעכטיגע זאכען, איז ער אין משך פון א פערטעל שעה צו־געקומען צו דער שטיינערנער וואנט, וואס האט ארומגעצוימט דעם פארק.

(פארטזעצונג קומט).

Kino MIMOZA

ul. KILIŃSKIEGO 178.

פון שבת, דעם 21. ביז מאָנטאָג, דעם 30. סעפט. ד. י. איינשל.

גרעסטע פרעמיערע פון די לעצטע יאהרען!

ראָמאַנטישע פּאַסירונגען פון בעריהמטען כּטיענקא=ראַזין

וואָלגא... וואָלגא...

(WOŁGA... WOŁGA...)

רעזשיזירט דורך Turzański שעפער פון „Kurjer Carski" צום אויבּיגען בילד איז אַנגאַזשירט געוואָרען אַ ספעצ. כאָר ביי דער רוסישער קאָלאָניע אין לאָדז, וועלכער וועט אויספיהרען אַ רייהע רוסישע לידער. — סוועט געבּטען צו קומען אויף די פריהערדיגע סעאַנסען. נעכסטער פּראָגראַם: „געמל כע פּרוי"

Z PRAWAMI GIMNAZJÓW PAŃSTWOWYCH

Gimnazjum Żeńskie JÓZEFA ABA

w Łodzi, Zielona 10, tel. 22-12

קינדער=גארטען

נעהמט אָן ווייטערדיגע איינשרייבּונגען.

דער אונטעריכט הויבּט זיך אָן דעם 25. סעפט. ד. י.

Dyrektor (–) J. AB. 9840

DOM MILUSIŃSKICH syst. MONTESSORI przy Gimnazjum

E. Jaszuńskiej-Zeligmanowej

(z prawami szkół państwowych)

POŁUDNIOWA 18, TEL. 68-82

ווייטערע איינשרייבּונגען נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פון 11 – 1 נאָכמיטאָג

שול-אונטערריכט הויבּט זיך אָן דעם 24 סעפטעמבּער 1929.

האָפמאַנ'ס

אונאיבּערשטיגען אין ערפאלג איז

רייז-שטעריע און גלאַנץ-שטערקע

גרעסטע ריינקייט ווערט גאַראַנטירט.

איבּעראַל צו בּעקומען. אויסשליסליכער פערקויף

F. GLUGLA, Południowa 28, telefon 15-32

צאהן=ארצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

14 Zawadzka 14

נעמט אָן פון 2 - 10 און פון 7 – 4

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

אין דענטיסטישער קאַבּינעט.

בּושעווסקער 11, טעלעפאָן 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד״ר אימיך נאָז, האלז, אויערן קר.	4½—3½
ד״ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	4½-3 11-9
ד״ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	2—12
ד״ר לובּישׁ הויט און גאַשלעכט-קר.	1½—12½
ד״ר שמירגעלד נערווען און גמסטינע קר.	2—1
ד״ר גאָלדבּלאַט אויגען-קראַנקה.	1½—12½
ד״ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	3—2
ד״ר שמערלאָווסקי פרויען-און געבּורט-הילף	4½—3½

פּוינט-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. [illegible] קינסטליכע צייהן-און-מאַשינען, עלעקטריזאַציע, [illegible] אין שטאַט. און לאַבּאָראַטאָריום [illegible]

אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין.

בּיי דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען

א רענטגען=אינסטיטוט.

ד״ר לאזשינסקי טעכנ. פּלאָמבּע

צאָהן-אַרצט 10—1 3—6

קינסטליכע צייהן, קראָנען, בּריקען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג

Dr. med. J. Polakow

פאר קינדער-קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

קאָנסטאַנטינער 37 a, טעל. 39-75

אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294, ט. 22-89

Dr. med.

H.LAJCHTER

צאהן-כירורג

דזיאָסלע-, קין-, גימען, און צונג-קראַנקהייטען.

Konstantynowska 9.

telefon 49-66

od 1½—5 po pol. 4604

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט-און ווענערישע קראַנקה רענטגען און ליכטהיילאונגען.

נעמט אָן פון 4—7 אין אָווענד

צוריקגעקעהרט

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאָלאָג-אקושער

זגערזשער 11.

טעל. 34-72

נעמט אָן פון 6—8 אָווענד.

Dr. med. NIEWIAZSKI

[illegible] פּיאָטרקאָווער 5 [illegible] 8-2 [illegible] 9-5 [illegible]

קראפט-שפולען

כמעט ווי נייע

ביליג צו פערקויפען

קילינסקיעגאָ 21

רעכטע אָפיצינע

2-טער שטאָק, וו. 18.

א קוואַליפיצירטע

רעפעזירקע

ווערט געזוכט פון זאָפאָרט

צו ערפאַהרען

פלאַץ וואָלנאָשטשי 6

אין דער טריקאָטאַזש-פאַבּריק

אין הויף רעכטס. 9756

א קאַראַקולענעם

דאמען-פּאַלטען

פון גאַנצע פעל

פערקויף איך

געלעגענהייטליך ביליג

האטעל „מאָנטייפעל"

זאַכאָדניע 45, צימער 16

א טיכטיגער

פערקויפער

וואָס איז בעקאַנט אין דער קאָנפעקציאָנס בּראַנזשע קען זיך מעלדען צו דער פירמע

פ. שטערניעלאָווסקי

וואַכאָדניאַ 72 פּר. 1 שט.

עס ווערט געבּרויכט

מאשין נייערינס

צו סוועטערס

ווי אויך א שיק-יונגער

נאַפּטולעוויטש

34 וואָכאַדניאַ 34

עס ווערט געזוכט

א קוואַליפיצירטער

שטריקער

ווארשאַווסקי

9 פּיאָטריקאָווער 9.

---

1 אדער 2 צימערן

אין דער געגענד פון נאַוואָמיעסקאַ-גאַס פאַר אַ פּרעבעל-קאָמפּלעט, ווערט געזוכט

קלינגען טעלעפאָן 36-10

צווישען 2—3 נאָכמיטאָג.

קוואליפיצירטע

אויספערטיגערינס

צו סוועטערס, ווי אויך

אבּערלאָקנייערינס

און רעפעזירקעס

קענען זיך זאָפאָרט מעלדען צו ה' א. ווישליצקי

זעגעלניאַנאַ 68

וואוינונגען!

ענצעלנע שטובּען מיט קיכען, 2 שטובּען מיט קיכען און ענצעלנע שטובּען מיט אַלע בּעקוועמ-ליכקייטען איז צו פער-מיטען פון זאָפאָרט. צו ערפאַהרען

פראַנציסקאַנער 30

ביים ווירט. 9407

Dr. W. ŁAGUNOWSKI

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych przeprowadził się na ul. Piotrkowskiej 70 (róg Traugutta).

Przyjmuje od 8³⁰ do 10³⁰ rano, od 1-ej do 2³⁰ pp., od 6 do 8³⁰ wiecz. w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

ענדליך

האָבּען זיך אַלע איבּערציינגט אַז די פאַטענטירטע

פעלד-בעטען

וועלכע זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מאַרקע PALMA-PATENT

זענען די פּראַקטישסטע און דויערהאַפטסטע

מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר, עמפּפעהלען מיר אויף לאַגער.

אויסערדעם בּעזיצען מיר אין אַ גרויסען אויסוואַהל

ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען טיש-בעטע, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינדער-בּענקעלעך אויף רעדלעך. טאַפּעצירטע

מאטראצען,

גאַבּעסע, שאַסאַוועס און קאָנאַדיסקע

קאָוזעטקעס און טאַפּטשאַנעס

בּעמערקונג: בּעטלעך מיט וואַנטלעך ווייס און בּרוין 17 זל., פּאָלאָוע-בּעטלעך 14 זל.

רעעלע בּעהאַנדלונג. -- פאַבּריקס-פּרייזען. -- זעטטלינע רעפּעראַטורען.

הורט לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעל. 31-85 דעטייל

ו. י. ז. א.

ערעפענט פון דעם 25. ד. ח.

I. פרעבעל=קאמפלעט

אין דער העבּרעאישער שפּראַך

פאַר קינדער פון 3—6 יאָהר

בּאַרוטאָוויטש 31, פּראָנט, 1 שט.

געפיהרט דורך פר' לאַסמאַן.

II. פרעבעל=קאמפלעט

פאַר קינדער פון 3—6 יאָהר

זאַכאָנטנאַ 40, פּראָנט, 2 שט.

געפיהרט דורך פר' ווײדענפעלד

דער אונטעריכט קומט פאָר פון 9—1 מיטאָג.

ו. י. ז. א.

אין דעם נייעם לאָקאַל פּושעיאַזד 2, 1. שט.

(איינגאַנג דורך דער איטאַליענישער קלאָדניע)

ערעפענט אַן אינפאָרמאַציע=ביוראָ

פאר מוטערס,

וועלכע זוכען ערציהערינס, לעהרערס, קאַרפעטערן, שולען און פרעבּעל-קאָמפּלעטען אין דער העבּרעאישער און אין דער פּוילישער שפּראַך.

די בּיוראָ איז טעטיג פון 5—7 אָווענד. גלייכצייטיג ווערען געבּעטען די לעהרער, פרעבּעלאַנקעס פון די העבּ-רעאישע און פּוילישע קאָמפּלעטען אָנצוגעבּען זייערע אַד-רעסען, כדי צו אָרגאַניזירען די אַרבּעט. 3956

א לאקאל צו פערמיטען

פון 12 מעטער לאַנג און 9 מעטער טיף, געאייג-נעט אויף אַ פאַבּריק און אַ טרוקען-שטובּ מיט וואַ-סערלייטונג, קאַנאַליזאַציע, דינט צו יעדער אַרט אונטערנעהמונג. צו ערפאַהרען יעדען טאָג פון 11—1 בּייטאָג פּאָמאָרסקאַ 44, בּיי דייטשמאַן. 9586

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך=דענטיסטישער קאַבּינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראַקאָווסקי נאָז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3, 7—6
ד״ר רוזשאַנער הויט און גאַשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין- אויגען-קראַנקהייטען פּאָלאַק	1—2, 7—8
ד״ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען 12—2 חוץ זונ.	
ד״ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פּאָפּיערני פרויען און געבּורטס-הילף,	11-1½ 5-6
ד״ר קאָנטאָר כירורגישע-קראַנק, 4½-5½ זונ.	1—2
ד״ר חיינבּערג אינ. הערץ לונגען 12—1,	6½—7½
ד״ר טמופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראַדענטשיק צאַהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס צאַהן-אַרצט	8—2

צאַהן-פּלאָמבּירונג, בּעלייכטונגען, קראָנען, בּריקען א. א. וו.

בּיי דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען

א רענטגען=אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען. פאַר בּעשטראַהלונג און דיאַגנאָזע, מאַגען, קאַטאַרן-לונגען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שוועסטער. אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג

ווויזיט אין דער שטאָט.

ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט

פּרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָווענד

Kino „Słońce"

28 Napiórkowskiego 28

dojazd tramwajami № 3 i 4.

היינט און פאלג. טעג! גרויסע פּרעמיערע

נאכט-קאוואליערען

דראַמע פון ליבּע פון אַן אומשולדיג פערמשפּט'ן.

אין די הויפּט-ראָלען:

Wiktor Mc. Laglen, Luis Moran, Nick Stuart

נעכסטער פּראָגראַם???

אָנהויבּ אין געוועהנליכע טעג 5, 7 און 9 אָווענד, שבת און זונטאָג 3 אַ זייגער נאָכמ.

בעקאנטמאכונג.

די 1 יודישע עלעקטרישע שלייפעריי

נעמט אָן צו שלייפען אַלערליי שערען, מעסער, ראַזיר-מעסערס, קושיזשאַקעס צו פלייש-מאַשינען א. אַ. וו. די אַרבּייט ווערט אויס-געפיהרט רייעל און פּינקטליך.

לאָדז, נאַוואָמיעסקאַ 27, איינגאַנג דורך לוטקאַ 2, אין הויף, אין דער קאַרקען-פאַבּריק

בּעמערקונג: אַזוי ווי שבת ווערט נישט געאַרבּייט קענען געבּעטען צו ברענגען פרייטאָג בּיז 5 אָרעבּט, אָדער שבת צו נאַכטס בּיז 11 אָווענד. אויסצוקויפען זונטאָג 9570

ס'איז פערלוירען געווארען

א שוואַרץ זיידען טוך מיט אַ כינעסקע קאַנט, פאַרענדיג פון אַלעקסאַנדריסקאַ 9 בּיז זאַכאָדניאַ גאַס. דער ערליכער פינדער ווערט געבּעטען געגען גרעסטער בּעלוינונג, ווייל ס'איז אַ פּרעזענט. אָפּצוגעבּען צו ווײנבּערג, אַלעקסאַנדריסקאַ 9. דיסקרעציע געזיכערט. 9678

בור פאר 375 זל.

נור ביי דער פירמע

PolskieRadjo

Inż. KRZYŻANOWSKI i S-ka

Andrzeja Nr. 4

בּעקומט איהר אַ קאָמפּלעטען 3 לאָמפּי-געןאַפּאַראַט מיט לאָמפּען, בּאַטעריע, אַקומולאַטאָר, גלאָשניק, טיילען און אַנטענע.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים=ספּעציאַליסטען

זאוואדסקא 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט=קראַנקה. און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בּלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָ-לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קווארץ-לאָמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבּינעט קאָסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה בּיז 9 אָווענד. — — פון 11 בּיז 12 בּיי טאָג און פון 2 בּיז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פ״ר-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען. זונטאָג פון 9 פריה בּיז 2 נאָכמיטאָג. — בּאַזונדערער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

אבאָנעמענט-פּרייז: פּרייז פּראָ מאָנאַט — 18 גר. [illegible] אין לאָדז — 5 זל. אַ וואָך [illegible] 24 גר. אין דער פּראָווינץ 8 [illegible]
אין אויסלאַנד פּראָ מאָנאַט — 40 [illegible] 4 [illegible] 60 — אַ וואָך אין אויסלאַנד — 8 זל.
נאָך פּראָ מאָנאַט — 12 [illegible] 8 [illegible] 18 —
[illegible] 50 גראָש. [illegible] 100 [illegible] 10 גר. [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółka z odpowiedz. wydzielonymi Ch. J. Brzostowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat" Piotrkowska 5?